

KALEIDOSZKÓP

BARANGOLÁS A NAGYVILÁGBAN
III.

A VERSEKET VÁLOGATTA ÉS FORDÍTOTTA
DABI ISTVÁN

TARTALOM

Előszó

ÉSZTORSZÁG

észt

ANDRES EHIN (1940)

(amikor még a fákön élünk...) (*kui me veel puu otsas elasime*)
(egy hétig utaztam...) (*sõitsin nädala*)

AIRA KAAL (1911-1988)

A molyok (*Koid*)
Az arénában (*Areenil*)
A nemrég nyílt pipacs (*Äsjaavanenud mooniõis*)
Az ismeretlen vértanúhoz (*tundmatule märtrile*)
Igen, tudtuk (*Jah, me teadsime*)

JAAN KAPLINSKI (1941)

(A fiú kinyitja szemét...) (*Poeg avab silmad...*)
(A gyerek álmában köhög...) (*Laps kõhib unes...*)
(A hazugság drága a hazugság olcsó...) (*Vale on kallis, vale on odav*)
(A költők daloljanak...) (*Luuletajad luuletagu mina olen kala...*)
(Azt szeretném...) (*Mina tahaksin*)
(Első utolsó alkalommal...) (*Esimene viimane kord...*)
(Könnyű nehéznek lenni...) (*Kerge on raske olla...*)
(Közöttünk nincs semmi más...) (*Meie vahel pole...*)
(Minden halandó...) (*Kõik surelik...*)
Tengeri szél (*Tuul merelt*)

MARIO KIVISTIK (1955)

Akvárium (*Akvaarium*)
Dísztermek csendje (*Peosaalide vaikus*)
Egy nő (*Naine*)
Yves Tanguy

LEMBIT KURVITS (1954)

(A Kungla szállodában találkoztam vele...) (*Kohtasin teda hotellis Kungla*)
(A parton mentek...) (*Nad läksid piki kallast*)
(Mindig úgy találom...) (*Mõnikord harjus ta sellega*)
(Néha már hozzászokott...) (*Oli kvartaleid mis avatud*)

AIVO LÕHMUS (1950-2005)

A pici sziget (*Pisike saar*)
Az eső titkokat suttog (*Vihm sosistab laanele*)
Hír (*Teade*)

ENE MIHKELSON (1944)

(A hajamon nő a fény...) (*Juustes kasvab valgus...*)
(Az asztalok négyszögletesek...) (*Lauad on neljanurgelised...*)
(Egyedül akar lenni...) (*Ta tahab üksi olla...*)
(Évekkel ezelőtt éltem...) (*Elasin aastate eest...*)
(Megyek a házba...) (*Ma lähen majja...*)
(Mi a szerencse kérdezte...) (*Mis on õnn ta küsis...*)

ELLEN NIIT (1928)

(A fiam kezdő pszichológus...) (*Jõ hinni...*)
(Legyek én madár...) (*Any a sîrja*)
A tyúktojásra gondolok
Haikuk
Ismertem két nagy követ

MINNI NURME (1917-1994)

(A szemeknek szárnyaik vannak...) (*Silmadel on tiivad...*)
(Egyszer a síromra...) (*Kord mu hauale...*)
(Erdei házamban fényt...) (*Mu metsamaja valgus...*)
(Pillanatról pillanatra...) (*Hetkest hetkesse...*)
(Szeretném megismerni...) (*Tahaksin teada...*)

(A napjaim be még nem...) (*Mu päevad pole...*)
(A szüzek napján...) (*Süüitalastepeval...*)
(Hólepte fenyők...) (*Lumised kuused...*)
(Miként madár kel ki...) (*Nagu lind koorub...*)
(minden nap...) (*Iga päev toidu...*)
(Mint íratlan törvények...) (*Sirelid nagu...*)
Az élet öröme (*Elurõõm*)
Esti dal (*Õhtulaul*)

REIN RAUD (1961)

(éjszaka van...)

AIVAR RUMOOLT

(Átaludni egy év-hosszú éjszakát...)

JUHAN SAAR (1929-2007)

(Ha nem akarom...) (*Kui ma ei taha*)
Amikor a fiam született (*Kui sündis mu poeg*)
(Szerencsés az az ember...) (*Õnnelik mees*)
Paradoxon (*Paradoks*)
(Legjobban önmagamtól...) (*Kõige rohkem*)

REIN SANDER

(két áfonya a homokban...) (*Kaks mustikat liivas...*)

EINO SEPP (1934-1984)

(A gyerekek égő gyufaszálakat...) (*Lapsed põleva tikuotsa...*)
(Én nulla vagyok...) (*Mina olen null...*)

ALEKSANDER SUUMAN (1927-2003)

A Balti-tenger vitorlaféher partja
A költészet tudatlansággal táplálkozik
(Amikor a gyógyszerértárban nincs orvosság...)
(Amikor nincs mit mondanom...)
Az élet olyan mint egy légikatasztrófa
(Ha magadnak akarod tudni a nõt...)
Kék-fekete-fehér
Megismételhetetlenség
Mit tudok Hollandiáról?
Olimpia
(Ő sokat tett...)
(Teszem amit nem tudok...)
Tél derekán
Unalmas szöveg
(Valaki, aki ládákat cipelt...)

MALBE TALVET

(Nem értem, hogyan...)
(Tenyeredről és hajadról...)

MATS TRAAT (1936)

A szép nyár ajándéka

JULIUS ÜRT (1946)

(A taxisofőr nem kegyelmez...)

DEBORA VAARANDI (1916-2007)

(a feleségek azok...)
(viharban alszom...)
Mesekapu (*Muinasvärav*)
(A nyári tűz helyén...) (*Suvisel tuleasemel*)

JUHAN VIIDING (1948-1995)

Üvegajtó (*Klaasuks*)

orosz

SZVETLAN SZEMENYENKO (1938-2007)

Jönnek az én fagyos éjszakáim
Belépett egy férfi

FEHÉROROSZORSZÁG

ULADZIMIR ARLOU (1953)

Nagyanya tanácsai (*Вучыла бабуля*)
Kút (*Студня*)

IHAR BABKOU (1964)

Költészet (*Паэзія*)
(az között...)

NIL GILEVICS (1931-)

(Egy faluban, ahol sohasem jártam...) (*У тым сяле, дзе я не быў ніколі*)

ALESZJ KAMOCKI (1958)

(Bár a gondolatokat...) (*Хоць думкі люты вецер*)
(A beszélgetés eredményeképpen...) (*На выніках размовы*)
Történelem (*Гісторыя*)
(Az után, hogy a szél elült...) (*Пасля таго, як вецер перасьціх*)

EDUARD ZUBRICKI

A tenger alszik (*Мора сніць*)

ULADZIMIR SZIVCSIKAU

Tavaszi (*Вясна*)

ANATOLJ HRACSANYIKAU

Ez még nem éjszaka (*Гэта яшчэ не ноч*)

FERÖER

STEINBJÖRN B. JACOBSEN (1937)

Külföldi (*Erlendur*)
Mint gyerek emlékszem (*Sum barn meg minnist*)
Nem vagyok virág (*Eg eri eingin blóma*)
Közel (*Nær*)
Kék éjszaka (*Blá nátt*)
Én és a nap (*Eg og sólin*)
Kék (*Blátt*)
A menny szeme (*Rúmdareyga*)
Mi (*Vit*)

ALEXANDUR KRISTIANSEN (1949)

Szerelmem 1 (*Kærleiki mín 1*)
Szerelmem 2 (*Kærleiki mín 2*)
A városban (*Í býnum*)
Hallom az éjszaka jön (*Hoyri náttina koma*)

JÓANES NIELSEN (1953)

Levélfoszlány (*Brævlepi*)

FINNORSZÁG

finn

KARI ARONPURO (1940-)

Szemiotika (*Semiotikkaa*)
Szem (*Silmä*)
Irtás
Egy kisvárosban (*Pienessä kaupungissa*)

JUHANI KELLOSALO (1951)

Pinochio
(Még nem...) (*Ei vielä*)
Játék (*Peli*)

ARVO TURTIAINEN (1904-1980)

Szeretem (*Minä rakastan*)

svéd

DIANA BREDEBERG (1963)

Szvit (*Svit*)
(Csak egy barát volt...) (*Var bara en v än*)
(A nem létezőből...) (*Stjärnor skjuter glimtas*)
9. (Nem tudod...) (*Du vet inte*)
43. (Velem voltál...) (*Var med mig*)

MARTIN ENCKELL (1954)

(emlékszem rá...) (*Jag minns henne*)
(minden kép...) (*alla bilder*)

JAN-CHRISTER WAHLBECK (1948)

Amit megkívánunk egy felöltőtől (*Det är allt som krävs*)
Az éjszaka szakadatlanul kellemesen (*Utan avbrott har natten varit*)

CURT WEST (1959)

(értéktelen vagyok mint barát...) (*jag är värdelös som vän*)
 (véres kezem a te borodban...) (*tv ättar mina blodiga händer*)
 (- akarsz látni meztelenül...) (*- vill du se mig naken*)
 (egy hajszál a falon...) (*ett hårstrå på väggen*)
 (amikor egy gyerek egy állattal...) (*då et barn möter ett*)
 (azokat szeretem...) (*jag tycker om dem som saknar*)

GÖSTA ÅGREN (1936)

A börtön (*F ängelset*)
 Ugyanolyan nagy (*Lika stort*)
 Büntett és büntetés
 Öreg festő (*Gammal målere*)
 Álom (*Sömn*)
 Ezért (*Därför*)
 Ismét (*Igen*)

CATHARINA ÖSTMAN (1961)

(Éjjel háromkor...) (*Klockan tre på natten*)
 (Köszönöm, Istenem...) (*Jag tackar dig, Gud*)
 (A halott mellett állok...) (*Jag står vid dödens sida*)

FRANCIA GUYANA**ELIE STEPHENSON (1944)**

Egy szó (*Un mot*)
 Narkózis (*Narcose*)
 A tam-tam

SERGE PATIENT (1934)

4. (...s itt volt a farsang...) (*il y avait le carnaval*)

FRANCIAORSZÁG*francia***LAURENT ALBARRACIN (1970)**

A hó (*La neige*)
 (Elhagyott strandon napfény apály...)
 (Tökéletes feleség és boldog anya...)
 (Ha az eső aknázza mennyezet fenyeget...)
 (Visszatérés a nem kiindulási pontba...)

JEAN MAISON

Az ország édessége (*La douceur du pays*)
 Mezei zarándoklat (*Pèlerinage aux champs*)
 (Egy sápadt arcbőrű...) (*Une jeune femme*)

PIERRE PEUCHMAURD

A falusi éjszaka (*La nuit a la campagne*)
 A falusi halál (*La mort a la campagne*)
 A tó átírt kézírata (*Palimpseste de l'étang*)
 A vidéki hajszálak (*Les cheveux a la campagne*)

FRANCOISE FAVRETTO

Kert (*Jardin*)

*occitán***BERNAT NEGRE**

Valahol (*Endacòm...*)
 Lassacskán (*Pauc a pauc*)

CRISTIAN RAPIN (1931)

A rablók (*Los sacamands*)
 Lentről (*D'enbàs*)

ALAN PELHON (1946-?)

A zaj mi az alvó városból jön (*Lo basin que monta*)
 Ember (*òme*)
 Holnapra kellene (*Per deman pilherai*)

IVES ROQUETA (1936)

Traktorok (*Tractors*)

JOAN-CLAUDI SÈRRAS (1944)

A hang (*La votz*)

JOAN-FRANCÉS MARIOT (1959)

Baszkföld (*Euskadi*)

provanszál

SERGE BEC (1933)

Szvit az örökkévalóságért (*Suito per uno eternita*)

FELIPE BLANCHET (1961)

Soha (*Jamai*)

Provence (*Prouvenço*)

MARC DUMAS (1932)

Újjászületés (*Tourna renaissance*)

ANDRIÉU RESPLANDIN (1932)

(Dombom, íme itt vagyok...) (*Colo me veici.*)

(Domb, mit mondjak neked...) (*Colo, que te digue*)

(Az este, ami lassan közeledik...) (*Lou vèspre, que d'aise vèn...*)

(Az apró léptű öregasszony...) (*La vièio di pas...*)

(Eljöttem a dombra...) (*Venguère sus la colo...*)

(Amikor éppen csendesedik az eső...) (*Quouro la raisso ven...*)

(Eljöttem közölni veled...) (*Te siéu vengu dire...*)

Napfogyatkozás (*Esclüssi*)

(A kertben szertegurult gyümölcsök...) (*Frucho floutouso à l'orto*)

gallo

VONAOD

Páfrány (*Foujere*)

breton

ANTONY HEULIN (1972)

(egy felkapott homokszem...) (*ur gran jibl foeñvet get aer*)

gascon

GILABÈRT NARIOO (1928)

A Korinthuszi-öböl (*La mar de Corintia*)

elzászi

CLAUDE VIGÉE (1921)

A fekete csalánok (*Schwarzi Sengessle*)

GABON

PIERRE ONDOUNGA PÉPÉ (1950)

Skicc a költői művészet meghatározásáról (*Esquisse d'une définition de l'art poétique*)

GALÍCIA

BERNARDINO GRAÑA (1932)

Vers Emilio bácsiról, a cangasi tengerésztől (*Poema de tío Emilio, mariñero de Cangas*)

SALVADOR GARCÍA-BODAÑO (1935)

Élmény a szerelem idején (*Vivencia en tempo de amor*)

BERNARDINO GRAÑA (1932)

Mark Tobey haláláról, miközben a tengerben áztatom a lábamat

(*Para a morte de Mark Tobey namentres baño os pés no mar*)

(Tudom, hogy minden sírban...) (*Eu sei que en cada tomba*)

GHÁNA

KOFI AWOONOR (1935)

A szövő madár (*The weaver bird*)

GÖRÖGORSZÁG

JANNISZ VAZAIOSZ

Látomás (*Οπτασια*)

MARGARITA FRONIMADI-MATATSI

(Közülünk...) (*Νίμενι...*)

(Jobban szeretnék...) (*Ένα κομματι...*)

(A fonalat...) (*Τον μίτο*)

ANDREASZ KARZISZ

Végkiárusítás (*Ξεπουλημα*)

Két margaréta között (*Αναμεσα απο δυο μαργαριτες*)

VASZILIKI K.LEONTARITI

Alak (*Χρομα αφης*)

VASZILISZ VITSZAKSZISZ

Tűzijáték (*Πυρτεχνημα*)

Kérdés

Mezei virágok (*Αγρωλουλουδα*)

Költészet (*Ποιηση*)

HRISZULA VARVERI-VARRA

A győzelem (*Το καρδοσ*)

A segítőtársam (*Ο συμπαραστατησ μου*)

A bőség hiánya (*Ελλειμμα ευτιχιω*)

GRÖNLAND

dán

ADAM NIELSEN (1929)

Jövő (*Fremtid*)

OLE KORNELIUSSEN (1947)

Az ország kivilágosodik (*Landet oplyses*)

grönlandi

KRISTIAN OLSEN-aaju (1942)

Szélcsend (*Qatsunngarik*)

Látvány (*Isiginnaagaq*)

GRÚZIA

BESZIK KHARANAULI (1939)

Gólya (*გაღ ო*)

Ősz van (*შობო დ შო მსს*)

GAGA NAKHUCCRISVILI

Találkozás (*შეხვედ რ ა*)

GUADELOUPE

GUY TIROLIEN (1917-1988)

Black Beauty

GUATEMALA

ANA MARIA RODAS

Az erotikus baloldal versei (*Poemas del izquierda erotica*)

GUINEA

CAMARA LAYE (1928-1980)

Anyámnak (*A ma mere*)

GUYANA

MARTIN CARTER

A Nagy Sötét (*The Great Dark*)

Költemény (*Poem*)

IAN McDONALD

Ének San Fernandoban (*Song in San Fernando*)

Indián szerelmi vallomás (*Indian love statement*)

A farmer (*The farmer*)

HAITI

kreyol

GEORGES CASTERA

„Kreyol dob” 4 ajakra és 2 köre („*Tanbou kreyòl” pwèm 4 podyòl ak de wòch*)

francia

ROUSSAN CAMILLE (1912-1961)

Front Haut

HANTI-MANYSI NK.

manyisi

MANYISI NÉPKÖLTÉSZET

A nagy tó partján

orosz

ANDREJ TARHANOV (1936)

Vén cédrus (*Старый кедр*)

Viharos éjszaka (*Грозовая ночь*)

HAWAII

HAUNANI-KAY TRASK

Waikīkī

Hawai'i

HOLLAND ANTILLÁK

papiamento

GLADYS DO REGO-KUSTER (1948)

Költemény (*Poem*)

Előszó

A jelen kötet annak ellenére, hogy sokszor antológiának nevezem, egyáltalán nem tekinthető antológiának, hiszen a verseket saját ízlésem szerint válogattam, legtöbbször azok közül a művek közül, amiket maguk a szerzők küldtek el nekem. A célom mindenekelőtt az volt, hogy bemutassam a világirodalom sokféleségét, és bebizonyítsam, hogy minden népnek, legyen számbelileg akármilyen kicsi, és tartsák sokan „primitívnek”, megvan a maga kultúrája. Sokszor egy gazdaságilag, iparilag elmaradt nép irodalmi gyöngyszemeket hoz létre. Nem akartam semmiféle határozott téma, forma szerint válogatni.

A XX-XXI. század élő szerzőitől fordítottam, és legtöbbjükkel személyes kapcsolatom volt vagy van (úgy érteve, hogy leveleztem, levelezek velük). Sajnos, az antológiám készítése idején több költő meghalt, nem érhatték meg, hogy a kész művet a verseik fordításával átadjam nekik.

Nagyon kevés, korábban élt szerző művét is bevettem a kötetembe.

A fordításokat 99%-ban eredetiből készítettem, igaz olykor-olykor a szerző segítségét is igénybe vettem és a nem eredetiből készült fordításoknál is megtekintettem az eredeti művet. Igyekeztem mindig az eredeti formához - a tartalmi hűség mellett - hű maradni.

A válogatásom, mondhatni, végtelen, hiszen állandóan születnek újabb és újabb irodalmi művek, amiket érdemes megismerni, ezért előfordulhat, hogy a már ebben a kötetben szereplő országokból is lesznek még más költők.

Dabi István

ÉSZTORSZÁG

észt

AIRA KAAL
(1911-1988)

A molyok
(Koid)

A természet nagy könyvében
molyok is vannak.
Ha ott molyok nem lennének,
ki találná ki őket?

Az arénában
(Areenil)

A cirkuszarénában ott
a győzelem vagy a halál.
Ha veszítesz - hulla leszel,
ha győzöl - gyilkos.

A gladiátornak választania kell.
De a választás túl nehéz.

Ki győz le,
ki győzhet?
Ki küzdi le
a kétségbeesést?

Erre csak a közönség képes,
a közönség, amely már elég kegyetlen.

A nemrég nyílt pipacs
(Āsjaavanenud mooniðis)

Miről mesélsz nekem
napláng-virág?
Ma kora reggel
nyitottad szét a szirmaid.
A kertben nem volt senki,
aki láthatott volna...
De mégis!
Egy fecske szállt el éppen arra.

Az ismeretlen vértanúhoz
(*tundmatule märtrile*)

Az ismeretlen katonának
mécsláng
lobog a szent oltáron.
Előttük örökkön szótlanul áll
egy gyászruhás nő.

Az ismeretlen
megrágalmazott áldozatra
hadd ömöljön a folyók vize,
hulljon magasból a vízesés,
hogyan előttünk az emléküket
tisztára mossa...

Igen, tudtuk
(*Jah, me teadsime*)

Igen, tudtuk,
hogyan a világ változó.
De ki gondolhatta -
tőlünk nem kért engedélyt -
hogyan milyen módon is változzon.

*Aira Kaal: „Saaks kord seda imet veel vaadata”,
Eesti Raamat, Tallinn, 1981*

JAAN KAPLINSKI
(1941)

(A fiú kinyitja szemét...)
(*Poeg avab silmad...*)

A fiú kinyitja szemét
elmosolyodik és
megint elfelejti
a mosolyt

mint a napfény
amiben egyszerre
megváltozik
az egész világ

olykor
visszafordíthatatlanul
végre

(A gyerek álmában köhög...)
(*Laps köhib unes...*)

A gyerek álmában köhög
a tél ott van valahol
mindig messze

a decemberi szél
vadul tör be
az ablakon
délnyugatról

mindenki
valamire gondol
tisztára fehérre
és nagyra

álmában

(A hazugság drága a hazugság olcsó...)

(Vale on kallis, vale on odav)

A hazugság drága a hazugság olcsó
az igazságnak nincsen ára

elkoptatott kavicsok a csupasz ujjak alatt
sima mésző a mocsár fenekén

az igazságot magába zárta a föld
minden reggel
árnyak buknak a vízre
a kék ég és a rovarok röpte hátramarad
de éjjelenként másképpen van minden

az arató aratja a gabonát a gabona aratja az aratót
a kérdezősködők között ott marad a tenger

(A költők daloljanak...)

(Luuletajad luuletagu mina olen kala...)

A költők daloljanak én hal vagyok aki felröppen és
saját szavaival szól
a vizek kiszáradnak és egyre nehezebb lesz lélegzetet
venni
nagy szent teknősök alusszák végső álmukat a bálna-
halászajók fenekén
a kérdés félbetörik a szavak lehullanak mint a tobozok
a halott fenyőkről
és én tudom hogy szükségünk van vízre és levegőre hogy
ússzunk és repüljünk lélegezzünk és daloljunk
emlékezetünket áthatja a jövő bennünk a szavainkban a
jövő nemzedék szárnyai csapkodnak
bennünk a vád önmagunk ellen dédunokáink gonosz szavai
és szitkai akiknek a száján keresztül kérdezzük meg
magunkat
hol voltunk mit tettünk mit nem tettünk mit nem mondunk
miért nem tettünk semmit miért nem mondtunk semmit
amikor a bálnahalászok az utolsó tengereket szelték és a
fűszerkereskedők az utolsó szigetcsoportokat

(Azt szeretném...)

(Mina tahaksin)

Azt szeretném
hogy te akarj hogy mi akarjunk mindig
csendben maradni
all you need is love
érteni a folyót
érteni a hullámzenét
nézni a vizet
hosszan-hosszan senki sem tudja milyen hosszan
nézni önmagunkba egymáson át
a szemeken át a szerelmen át
nagy csend ömlik belénk a csendünkbe
a tojáshéjat
belülről töri szét csőrével a világra jövő

(Első utolsó alkalommal...)

(Esimene viimane kord...)

Első
utolsó alkalommal
élek
itt vagyok

a szél mozzgatja
a virágos függönyt
a lenyugvó nap előtt
kutyák és gyerekek
hangja
a patak felől az erdőn túlról
az út mentén
csalán illatozik

(Könnyű nehéznek lenni...)

(Kerge on raske olla...)

Könnyű nehéznek lenni
nehéz könnyűvé válni
könnyű azokká lenni
akik nem vagyunk
nehéz megtanulni azzá lenni
akik mi valójában vagyunk

(Közöttünk nincs semmi más...)

(Meie vahel pole...)

Közöttünk
nincs semmi más
mint a feledés

valami emlék
a két szemedben
a kicsike
gyenge kezében

én egyáltalán nem is
voltam sohasem

(Minden halandó...)

(Kõik surelik...)

Minden halandó
meghalt
minden ami van
meg sohasem
született
a te
nevetésed csak az
amire támaszkodni
lehet

Tengeri szél

(Tuul merelt)

1.

Tengeri szél
keleti szél és nyugati szél
északi szél és déli szél
ha felhő vagyok és elrepülök
vajon valamikor visszahoznak

nem tudok megállni nem tudok eltűnni
csak felolvadhatok hóvá
jéggé és esővé
és valahol lent lefelé lógva nőnek a levelek

2.

Miből születik a földi lét és minek a küszöbén
búcsúzik el tőle a lélek - örök láng lobog
minden emlék vége és kezdete mögött

az álom legrejtettebb zöld mezőin
ismeretlen virágok nyílnak
a kék hegyek mögül valaki dala visszhangzik

a távoli dagályok moraja olyan mint
amit a gyerek a kagylóban hall csak erősebb és hangosabb
maga alá temeti

a napot
valahol fent még madárcsicsergés
majd eltűnik minden

3.

A katonák a tábortüzeknél énekeltek
a lányok a forrás felé lépdelve énekeltek
és felhők úsztak fent a hegyek felett

a kezem felemeltem nyújtva feléd
át az időn és a messzeségen
hol is vagy te ki is vagy te
csend vagy hang vagy visszhang

nem hallja senki
szavát a csendnek
maradnak neked
a ködös versek

4.

Hol vannak a szelek forrásai
hol pihennek a felhők hol születnek a hullámok
hol marad a lenyugvó nap fénye

azt szeretnék hogy találjuk meg az utat
amit ők maguk tiltottak meg keresni

a tűz meggyullad és kihuny
a csillag megmarad
de nekünk végül
csak az álom marad

árad és én belemerülök
már sárga virágok borulnak
a fejem fölé

5.

A kezek az űrt markolásszák
mert a fény túl messze van
a fény
több fényévnyi messzeségben

és az éj már nem olyan lágy és jó
mint évekkkel ezelőtt

lámpák hasogatják a sötétet
az utcákról kiáltozást és éneket hallani

az erdő homályos sűrűjében évszázados tölgy odújába
rakott fészket gyermekkorom dalainak madara

6.

a szavak sebek
a csend ujjai között
a gondolatok tüskékké válnak
a tüskék gondolatokká
amik szétzúzzák a falakat

a magányos patak a homokba veszett
sivatagok a nagy űrbe
amikor a gondolatok szavakká váltak
hol maradt a csend

mi úgy találkoztunk
ahogyan a keresztúton találkoznak
anélkül hogy meg tudnánk állni
amikor lehull egy csillag

7.

Virágzó almafák közül
fürkésznék engem valaki szomorú szemei
akit valaha már láttam valahol

emlékezni és felejtetni
gyűlölni és megbocsátani
énekelni és hallgatni

a hóbuckák alatt
ott a tavasz
és a tavasz mögött
ott a nyár meg az ősz meg a tél

hallod miről suddognak
az előbújt barkák
beszélgetnek
a jég alatti vizek
és miről csiripelnek a verebek
a tél és a tavasz között

a vén hársak a vízre döltek
fejük sötét gondolatokkal van tele
a homokon fényfoltok
és a mohlepte kövön kis madár dalol

amikor mész
amikor jössz
a levelek alól
kék virág
figyel

8.

Kankalin, kankalin ki szakít le téged
kinek a fehér kezében hervad el sárga virágod

a tavalyi tábortűz helyén
a füstszínű áprilisi éjben
a tavasz parazsa izzik

a földbe fúródó ujjak a vízig érnek
a sziklák önnön tükörképükké oldódtak
és a seregélyfütyty
ott ugrál az almafa bimbózó ágain
a napsugarakkal együtt

9.

Nyári erdő nyugtalan árnyai
Szent-János éj fénye
páfrány virága
várja hogy érintse kéz

a folyó rohanó árján
felvillan egy pisztráng
és az égerfák árnyékában
egy pillanatra magamat látom
egy horgászó kisfiút

ahogyan a gyerek lép be a templomba
lépek egyedül a fenyők közé
egy szeles napon
a messzeség száraz ködbe tűnik
és egy fáradt gondolat
szundikál a napsütötte mohán

10.

A hanga szemei
már az őszbe néznek
az énekem
fáradt méh
a homokon
a reggel szürke léptei
a kövek közé tűnnek
az erdei ösvény mintegy álmodik
a fenyők sötét nyugalmaiban
az aranyszínű nap
a szívem a te hangod árasztja el

*Jaan Kaplinski: „Käoraamat”,
Eesti Raamat, Tallinn 1986*

MARIO KIVISTIK
(1955)

Akvárium
(*Akvaarium*)

nézed
a hangtalan hűvösséget
magad körül

érzed az érzések folyammá
nyúlnak

látod
hogy a boldogság
nincs messze

nyújtod a kezed
és megérinted
az ablak hideg és átható
üvegét

Dísztermek csendje
(*Peosaalide vaikus*)

világossárga fény
az arcok
nem töltik meg az üres térséget

a ruhák alatt
egymás szemében
mindenki meztelen

hangtalan nevetés
verődik vissza
a több száz ajakról

egyetlen pillantást
keresek egyre
a szemekben

csupán
a világossárga fényt látom

Egy nő
(*Naine*)

Egy abszurd utcában
él a tested

Minden reggel
ugyanaz az álom folytatódik
minden este
újabb fáradtsággal jutalmaz

Rajtad fekszik a város
senki sem kívánja látni az arcod

Valahol a közelben van a tenger
amit már több éve nem láttál

A napok esője hull szakadatlanul
ritkán mint a jégeső

Eddig tévedhetetlenül mindig megtaláltad
a szobád ajtaját

Az üres fiók alján
ott hever pár díszoklevél
és néhány repeszdarab

Yves Tanguy

a tiszta ég alatt
űr
a mérhetetlennél nagyobb

a levegőben
a pillanatok bágyadt röpte

emberszerű gép
szomorú szerkezete

élénk lila reménytelenség
mindenen

*Mario Kivistik: „Läbilõige”,
Eesti Raamat, Tallinn 1981*

LEMBIT KURVITS

(1954)

(A Kungla szállodában találkoztam vele...)

(Kohtasin teda hotellis Kungla)

A Kungla szállodában találkoztam vele
már részeg volt
de még konyakot szűrcsölt
csodálatos pontossággal ecsetelte
nekem utazásait Ausztráliába
Mexicóba és Hollandiába
közben meg-megszakította elbeszélését
és a szomszédos asztalokhoz szaladt
az idő gyorsan telt
szinte észre sem vettem
hogy már a taxiból szálltunk ki
a Hosszú utcában
ott három rubelt kért tőlem
s megígérte hogy másnap megadja

(A parton mentek...)

(Nad läksid piki kallast)

A parton mentek
a férfi egyenes háttal elől
a nő - sűrű sötét haját kócolta a szél -
a nyomában
igyekezett a férje közelében maradni
ösztönösen várva tőle a védelmet
a kisfiú jócskán lemaradt mögöttük
kavicsokat dobált a tengerbe
és hiába kiáltozott utánuk
mezítláb lépdelt
és tarka inge vitorlaként duzzadozott
de semmi kincsért
nem adta volna oda ezt a földet
amiben olyan sok a kincs

(Mindig úgy találom...)

Mindig úgy találom
hogy az élet semmi más
mint csak egy séta Allikuból Tihemetsába
(hogy ott megrendeljünk egy távolsági beszélgetést)
és mindig azt hiszem
hogy a tudás nem több
mint csak egy hétköznapi amikor a fürdőből
kiutat keres a rozsdás kályhacső
és mindig úgy érzem
hogy a szerelem
semmi más
mint csak az emberi kezek
amik a halál ellenére kinyúlnak
hogy megérintsék
a meleg és finom bőrt a tenyéren
az ujjakon a szemeken

(Néha már hozzászokott...)

(Mõnikord harjus ta sellega)

Néha már hozzászokott
hogy a gondok alkották élete
elválaszthatatlan részét
a fáradtságtól eltekintve ő ismét fiatal volt
úgy tűnt neki mintha hátra nézne
oda ahol a gyermekkor napjai teltek
rétek virágoztak és dongók dongtak
és a nap vörösen a szemébe sütött
férfiak eveztek reggelente
erős karcsapásokkal a tavakon
és nők szültek nekik izmos
gyerekeket akik egyre kinőtték a ruhájukat
és a munkanapok estébe hajoltak
amikorra az emberek hazaértek

(Voltak lakónegyedek...)
(*Oli kvartaleid mis avatud*)

Voltak lakónegyedek amik könnyedén
nyíltak ki a szellőkésekre
amiket éjjelenként himbálódzó lámpák sora világított meg
a vándor ha elhaladt az ablakok előtt
sötét lakkozott szekrényeket látott
és a mellettük mintegy begubózva ülőket
néhányszor hangosan felsívított
egy-egy tűzoltóautó
és a halott házakból azonnal jöttek elő
tömegesen az eleven emberek
hosszú léptekkel a felnőttek
és futva a gyerekek

*Lembit Kurvits: „Väike-Kamari õhtud”,
Eesti Raamat, Tallinn, 1981*

AIVO LÕHMUS
(1950-2005)

A pici sziget
(*Pisike saar*)

A pici sziget
a tó közepén
az emberek mozgásáról a parton
tudhat
de csak a gyűrűkből
amik a vízen át
eljutnak hozzá
hogyan megismerik

Az eső titkokat suttog
(*Vihm sosistab laanele*)

Az eső titkokat suttog
az erdőnek
és az erdő a viharok
kész hosszú történeteket mesél tovább

Hír
(*Teade*)

Magányos madarakat látok
este átrepülni a folyó fölött
a túlsó partról
ahol már lekaszálták a szénát

*Aivo Lõhmus: „Puumaamees”,
Eesti Raamat, Tallinn 1978*

ENE MIHKELSON

(1944)

(A hajamon nő a fény...)

(Juustes kasvab valgus...)

A hajamon nő a fény
körülottem egyre nagyobb a sötét
csak önmagamban látom az utat

(Az asztalok négyszögletesek...)

(Lauad on neljanurgelised...)

Az asztalok négyszögletesek és simák, jó mellettük
ülni, síkság a lábak előtt. Amikor emberek jönnek,
messziről láthatók, kicsi elképzelt pontok, váratla-
nul felmagasodnak egészen közel.

(Egyedül akar lenni...)

(Ta tahab üksi olla...)

Egyedül akar lenni de a barátok meg akarják
osztani a magány örömét
Itt vagy jobban egyedül
vagy itt
vagy itt
és miben nyilvánul meg az
kérdszik
Az a szeretet
mondják
Az a gondoskodás
amiről
gondtalanul
nem gondoskods

(Évekkel ezelőtt éltem...)
(*Elasin aastate eest...*)

Évekkel ezelőtt éltem
te nem látod az arcom
nem hallod hogyan lélegzem
A te kérdésedben vagyok
és jövök vissza
Hol vagyok most?

(Megyek a házba...)
(*Ma lähen majja...*)

Megyek a házba, amelynek az ablakai pirossá
fagytak, minden reggel ugyanaz az út, ugyanazok
az emberek és tárgyak, amiket megnevezek.
Amikor az ablakok szürkék és kint alkonyul,
megkezdődik a visszaút, a fárasztó jövetel
az idegen tájon át.

(Mi a szerencse kérdezte...)
(*Mis on õnn ta küsis...*)

Mi a szerencse kérdezte
lassan olvasva a betűket
találkoztam vele

minden mindentől függ
közölte a barátom
talán a leírt szavakban
van a válasz
én nem tudok olvasni

*Ene Mihkelson: „Selle talve laused”,
Eesti Raamat, Tallinn 1978*

ELLEN NIIT
(1928)

(A fiam kezdő pszichológus...)

A fiam kezdő pszichológus.
Ő a kapcsolatokat vizsgálja.
Távoli barátom
ismert pszichológus.
Ő a magányt vizsgálja.
Miről beszélhetnek,
ha összefutnak?
Végtelen sok mindenről,
gondolom magamban.
Mert a magány
a kapcsolatok egyik állapota.
Nem pedig fordítva.

(Jó hinni...)

Jó hinni
hogyan van néhány apró csoda
és tudni néhány kis dalt
fejből.

Nagy csoda
ugyanis csak ritkán fordul elő
és áriát sem tudsz énekelni
fejből.

Mi baj lesz ha kis zsoltárt
dúdolsz
hogyan megteljen
néhány üres pillanat.

A nagy csoda
elosonhat melletted.
De a kicsi
örökkön ott marad.

(Legyek én madár...)

Legyek én madár,
amelyik az öledbe rak fészket.

Legyek én madár,
amelyik a szíved dalát
viszi a felhők alatt.
Legyek én madár,
amelyik lehozza az égről
a szél és a nap jelszavát.
Neked.

Hadd legyek én madár!

Te meg légy lombos erdő.
Legyél gondolkodó föld,
legyél zöldellő fa
szépen szóló levelekkel.

És legyen nekünk
közös egünk!

Anya sírja

Mélyen a földben
gyökeret eresztenek a szívek.
Virágnak, levélnek, ágnak.

Anyám szeme
némán néz
a gyep zöld tekintetével.

Oh, örök álom, te
az időkön át tartó
ébrenlét vagy.
Az ősz - az este.
A tél - az éjszaka.
A tavasz - a reggel.
A nyár - a nappal.

Nemzedékek követik tekintetükkel
két talpam nyomát.

Tenyerem alatt
fatörzsek suttogása.
Örök élet.
Hallak anyám, hallak
téged.
Szavaid kihallom
több ezer szó közül is.

A tyúktojásra gondolok

A tyúktojásra
gondolok
annak védtelenségében.
Ha kemény,
akkor halott.

Mi vagyunk mi -
félíg főttek?
Adjon az ég nekünk
eleven törekenységet!

Haikuk

A kis kankalin,
bár sok névvel illeti,
mindig önmaga.

*

Mézzsínű esték,
milyen sok követi majd
ősz nap őket.

*

Rezgő nyárfácska,
télen álmomban kísér
a leheleted.

*

Álarcosbálba
kőkény-hóba öltözve
készül a kertem.

*

Csillagok alatt
betűzgetem, mit ír a
tengeri csillag.

*

A meggyfákat nézd!
Hol van a szemük, hol a szájuk,
meg nem tudhatod.

*

Súlyos gránittömb
alól bátran serkent ki
egy szál rezgőfű.

*

Levéltényérről
olvassa a nappal az
éj gondolatát.

*

Kékes felhőkből
zölden lobban fel a tűz;
így látsz meg mindent.

Ismertem két nagy követ

Ismertem két nagy követ.
Közeli ismeretségben voltam velük.

Állandóan beszélgettem velük.
Kicseréltük a gondolatainkat
a giliszták életmódjáról
és a pázsit alatti meg a moha alatti
dolgokról
és a mogyoró éréséről.

A mogyorósban éltek.
A mogyoróliget közepén.
Minden mogyorót istenigazában ismertek
héjuktól a belükig,
haláluktól a születésükig,
keresztül-kasul.

Azt hiszem, hogy nekik maguknak is volt
belük és héjuk.

Olykor mogyoró hullott a nyakukba.
Ez számukra tréfa volt.
Olyankor nevetni láttam őket,
ásítózva önmagukban.
Így csak a kövek nevetnek.

Az egyikükből később szobrot faragtak.
Szörnyű volt.
Véletlenül a városban találkoztam vele
az egyik téren.

Nem ismert meg.
És ez jó is volt.
Olyan volt, mint egy halott,
megdermedt, élettelen, néma,
az arca kemény és szigorú.
Üres héj.

A másik belehalt a bánatába.
Megkövesedett.
Jártam a sírjánál.

Most rettegek,
amikor a sorsukra gondolok.

MINNI NURME
(1917-1994)

(A szemeknek szárnyaik vannak...)
(*Silmadel on tiivad...*)

A szemeknek szárnyaik vannak
a pillantások szállnak
távolodnak közelednek
röptükben találkoznak
röptükben beszélgetnek
megértik egymást melegednek
A szemeknek szárnyaik vannak

(Egyszer a síromra...)
(*Kord mu hauale...*)

Egyszer a síromra
állítsatok egy útjelzőt: itt
mentem át
a túlvilágba - ne féljünk
az úttól - el senki sem téved

(Erdei házamban fényt...)
(*Mu metsamaja valgus...*)

Erdei házamban fényt
a nap és a gyertya ad
A nap egyre ritkábban süt
egyre gyakrabban ég a gyertya
A gyertyaláng reszkető árny
a megsárgult albumon

(Pillanatról pillanatra...)

(Hetkest hetkesse...)

Pillanatról pillanatra
egy pillanat az életem
nem emlékszem az idő hosszú fonalára
amit magam után húztam
csak pillanatokra emlékszem
a fájdalmak és az örömök
több ezer pillanatára
minden átértzett óra
minden belélegzett nap
a feledés homokjába vész

(Szeretném megismerni...)

(Tahaksin teada...)

Szeretném megismerni
a két szemed titkát
megvilágító csillagot
Az évek labirintusában
egyetlen találkozás napja

(A napjaim be még nem...)

(Mu päevad pole...)

A napjaim be még nem
alkonyultak de már itt a reggel
Még nem ütött
az órák - óvatosan
kimondatlan az utolsó szó

(A szüzek napján...)

(Süüitalastepeval...)

A szüzek napján
végezték ki a gyerekeket
és senki sem lépett előre
és egy puska sem esett ki a kézből

(Hólepte fenyők...)
(*Lumised kuused...*)

Hólepte fenyők
az ábrándok csendjével
az alkonyi ég alatt -
Szülőföldem kedves
elefántcsonttornyai

(Miként madár kel ki...)
(*Nagu lind koorub...*)

Miként madár kel ki
a tojásból hogy felrepüljön
az ember úgy
kel ki a Föld légköréből
hogy felrepüljön a Tejútra

(minden nap...)
(*Iga päev toidu...*)

minden nap
ételt áldozok
kóstold meg föld istene
kóstoljátok meg házi szellemek
éljünk mind mint egy család

(Mint íratlan törvények...)
(*Sirelid nagu...*)

Mint íratlan törvények
nálunk minden kertben
orgonabokrok nőnek
és virágzáskor a küszöbökre
lágyan hintik a kegyelem jeleit

Az élet öröme
(*Elurõõm*)

A két kezed között táncolok
ez az én élettáncom
a ritmusa oly heves és pattogó

és mintha dördülne az ég

Messzire-messzire menni a zajtól
és szaladni a szabadban
az éjfelet még nem ütötte el az óra
még alszanak a reggeli gondok

és mintha dördülne az ég

A bátorságot a földből merítjük a légből
és a saját szívünkéből
és élünk élünk élünk

aztán hadd jöjjön a haláltánc

Esti dal
(*Õhtulaul*)

Szeretnék hinni a szememnek
de az én két szemem -
ha nem is nehezedik rám teljes vakság -
az én gyenge szemem
nem sokat lát a homályban.
Vaksin tapogatózom magam körül,
lépten-nyomon meg-megbotlom,
mint kalitkában egy örvös galamb
csapkod a gondolatom a sötétben.
Te bagoly, árnyak szelleme,
őseim bölcs madara,
aki jól látsz az éjszakában,
add kölcsön szemed lámpását,
hogyan szűnjön meg ez a farkasvakság.
Üsd fel előttem az éjszaka könyvét.

*Minni Nurme: „Pilvede pisarad tärkamisse”,
Eesti Raamat, Tallinn 1978*

REIN RAUD
(1961)

(éjszaka van...)

éjszaka van
fekszik a mezőn
és néz

megint kel fel a hold
arany macskaként mászik
az ég kék sátra oldalán

éjszaka van
fekszik a mezőn
és néz

a Göncöl szekeret
az ég kék sátra falára festették

éjszaka van
fekszik a mezőn
és néz

és egyre csak néz

*Rein Raud: „Paljajalu”,
Eesti Raamat, Tallinn 1981*

AIVAR RUMOOLT

(Átaludni egy év-hosszú éjszakát...)

Átaludni egy év-hosszú éjszakát
mint kavics a patakban
Vágyak nélkül: szem és száj nélkül

Még jobban elvékonyulni
s lemosni arcomról az álmot
a vékony remegő fátylat
Pár fordulat és megsűrűsödik
a gyöngy lecsiszolódik és elrejt a homok
de a tengermélyi hullám taraja
valaki elé a partra veti

JUHAN SAAR
(1929-2007)

(Ha nem akarom...)
(*Kui ma ei taha*)

Ha nem akarom,
nem szeretek.

Ha nem akarom,
nem halok meg.

De én akarom,
szeretek és meghalok.

Amikor a fiam született
(*Kui sündis mu poeg*)

AMIKOR A FIAM SZÜLETETT
meghalt az apám.
AMIKOR A LÁNYOM SZÜLETETT
meghalt az anyám.

Te kit szeretsz? - kérdeztem a kőtől.
Téged - felelte a kő
és a fejemre esett.
Boldog voltam,
hiszen semmi többet nem kívánhattam a kőtől.
De tőled igen,
ha nem esett volna a fejemre a kő...

Ostoba vagy,
hogyan belém szeretted -
nyár-meleg és puhán-sima követem.

(Szerencsés az az ember...)
(*Õnnelik mees*)

Szerencsés az az ember, akinek nincsenek barátai.
De én nem vagyok az a szerencsés ember.

Paradoxon
(*Paradoks*)

Fa akartam lenni,
de csak ág vagyok.

(Legjobban önmagamtól...)
(*Kõige rohkem*)

Legjobban önmagamtól
félek.

*Juhan Saar: „Õnnelik mees”,
Eesti Raamat, Tallinn 1977*

REIN SANDER

(két áfonya a homokban...)

(Kaks mustikat liivas...)

két áfonya a homokban
reggel
a szemed az utcán

két málna a tejben
este
az ajkad a homályban

két cseresznye a borban
éjfél
melleid a sötétben

*Rein Sander: „Piltkiri”,
Eesti Raamat, Tallinn 1976*

EINO SEPP
(1934-1984)

(A gyerekek égő gyufaszálakat...)
(*Lapsed põleva tikuotsa...*)

A gyerekek égő gyufaszálakat
a fiúk égő csikkéket
a férfiak értelmes gondolatvégeket
dobálnak szét.

Ezek a házak
ezek az erdők
ezek a háborúk
így kapnak tüzet.

(Én nulla vagyok...)
(*Mina olen null...*)

Én nulla vagyok.
Te egyes vagy.
De ne légy beképzelt.
Figyelj csak, ha eléd lépek,
csak egy tized leszel.
De ha megőrzöd a méltóságod,
mögéd állok,
sőt a gyermekeimet is magammal viszem.
És tíz lehet belőled,
száz, sőt akár ezer...
De csak ha megőrzöd a méltóságodat.

*Eino Sepp: „Käiguõigus”,
Eesti Raamat, Tallinn, 1975*

ALEKSANDER SUUMAN
(1927-2003)

A Balti-tenger vitorlafehér partja

Fél évszázadig nem láttalak
A templomhajók teljesen fehérek voltak
A szokásos halászcsonakokat félbevágták
Mintha Észtországnak nem lett volna bátorsága itt élni
Észtország messze volt messze
A menekültek szívében
Az elhurcoltak szívében

A költészet tudatlansággal táplálkozik

A szépség különös
önmagát ijesztgeti.
Az iskolás évek véget értek.
A szó nem hallgat a szóra -
elfut a szabad versek honába.

(Amikor a gyógyszertárban nincs orvosság...)

Amikor a gyógyszertárban nincs orvosság
Erősödik az állam.

(Amikor nincs mit mondanom...)

Amikor nincs mit mondanom
Rímeiket faragok.

Az élet olyan mint egy légikatasztrófa

~~~~~

A kiáltások ott vannak
a fekete dobozban az
Atlanti óceán iszapjában.

(Ha magadnak akarod tudni a nőt...)

Ha magadnak akarod tudni a nőt
Írj hozzá szerelmes verseket
Ha el akarod veszíteni
Írj tovább

Kék-fekete-fehér

Kék-fekete-fehér

Észtország szeme

Vele néz

Megismételhetetlenség

Ha a világon él
akár egy ember is,
aki egyetért velem -

akkor én
tévedtem valamiben.

Mit tudok Hollandiáról?

- . -

Olimpia

sziluettje
feszes, ő maga
misztikus.

Mintha benne
élne a jövő.

Honnan jött?
Sokáig marad
nálunk?

Szeretne
vele
közelebbről
megismerkedni.

De a küszöbén
ordít a
Cerberus.

(Ő sokat tett...)

Ő sokat tett
hogyan megalázzon.
Amikor már teljesen összelapultam,
hirtelen megváltozott - és elbeszélgetett velem
mint vele egyenrangúval.

(Teszem amit nem tudok...)

Teszem amit nem tudok
Egyébként unalmas lenne az élet.

Tél derekán

Amikor eljutottam a helyszínre
te a helyszínen voltál.

Elpirultál.

Visszatartottad
ziháló lélegzeted.

A tengert köd borította.

Meg jég.

A Tavasz előérzeteként
jöttél ki a tengerpartra.

A hajadnak fakéreg
illata volt.

Unalmas szöveg

Az unalmas szöveg -
teljesen érthetetlen gép,
minden fogalmon áthatoló
fél-fegyver,

másokat megölhet;
Önmagától menekülni képtelen.

(Valaki, aki ládákat cipelt...)

Valaki, aki ládákat cipelt
Megkérdezte: hová viszed?
Nem látod? -
ilyen a munkám.

Ugyanazt kérdeztem én is tőle.

Letette a ládát. Lihegett.

Fesztes léptekkel indultam tovább.

MALBE TALVET

(Nem értem, hogyan...)

Nem értem, hogyan
maradtam magam. Szörnyű.
Eltűnt a hold is.

(Tenyeredről és hajadról...)

Tenyeredről és hajadról
fehér szikrák futnak át
a testemen

Félek nehogy megrémüljenek
arany kanárijaim

MATS TRAAT
(1936)

A szép nyár ajándéka

ribiszkét szedni
építeni írni

mit építeni
mit írni

miért

építeni
írni

miért szedni a bogyókat
a föld szentségét
a szép nyár ajándékát

néhány kedves ember
az emlékezetben
a zongorahangokban

jövetelkor
távozáskor
írás közben
zenélés közben

éppen mint a bokrok
a nap nedvével tele

JULIUS ÜRT
(1946)

(A taxisofőr nem kegyelmez...)

A taxisofőr nem kegyelmez
a gyalogosoknak
a fiataloknak öregeknek gyerekeknek

Még kevésbé kegyelmez
késő éjszaka
az olajos bőrkabátba öltözött
fekete motoros

Már régóta ott
az atom-mániákus
ujj
a leváló fejű rakéták
indítógombján

DEBORA VAARANDI
(1916-2007)

(a feleségek azok...)

a feleségek azok
akik gyertyát gyújtanak az ablakban
akik őrzik a lámpában az olajat
a feleségek azok akik

harmatfűk

gyertyát gyújtottam a fenyőn
amikor már rég elmúlt karácsony
várom
jó gondolataimat
életem jóllakott rovarjait

(viharban alszom...)

viharban alszom mi máshol
fergetegben alszom mi messze
alszom a téiben mi itt van
minden falamon könyveimen
és szembenéz velem
az asztalon fekvő fehér papírról
a tél hírnöke
vakítóan fehér

Mesekapu
(Muinasvärav)

Úgy gondolom, a világnak hiányzott
ez a kapu.
Ezért én
megalkottam.
A szén fekete csillogásából,
a látomás-ködből
hoztam létre.

Madarakat is teremtettem.
A szemeik
az eltűnt lelkek.
És fákat.
Mint óriás gondolatokat.
Mint hidakat a föld
és a menny között.

A kapum mögött ott a Nap.
A szénfekete gondolatok csillogásából
kapta a tüzet.
A kapum nyitva áll.
A te számodra.
Ha megtalálod az utat,
gyere el!

(A nyári tűz helyén...)
(Suvisel tuleasemel)

A nyári tűz helyén,
a dérel fedett réten
a szél hamut sodor.
A füst vékony árny
óriássá nő.

Fel akarok ébredni,
hallom a kakukk hangját,
de fényt nem látok.

*Debora Vaarandi: „Tuule valgel”,
Eesti Raamat, Tallinn, 1977*

JUHAN VIIDING
(1948-1995)

Üvegajtó
(Klaasuks)

még nem voltál
csak tükör voltál
anya kézitáskájában

csak pontos idő voltál
a randevúhoz

csak a nézetek összeütközése voltál
a két összeegyeztethetetlen szoba között

nem ismertem az üvegajtót
a bezárás veszélyét

*Juhan Viiding: „Ma olin Jüri Üdi”,
Eesti Raamat, Tallinn, 1978*

orosz

SZVETLAN SZEMENYENKO
(1938-2007)

Jönnek az én fagyos éjszakáim

Jönnek az én fagyos éjszakáim
de már magamhoz tértem

papucsban kirohanok és bedobom
a levelet
összehúзва magam térek vissza a melegbe
úgy tűnik fenn fénylettek a csillagok

az én fagyos éjszakáim
és aztán
annál jobb

Belépett egy férfi

Belépett egy férfi és az arcán
egy nő
panaszkodott hogy milyen hideg van
és elővett egy cigarettát
megrémült és feljajdult
a gyufaszál
nem gyermeki sejtelemben égve
mert a lángtól fényes arcunk
tiszt volt
mint egy irkalap
hiszen a nő nem is sejthette hogy
és honnan ismerem
de e cseppnyi rémület
háromszorosan jogos volt
mert
nem igaz
mert a kávéházba
belépett egy nő
belépett egy nő és az arcán...

FEHÉROROSZORSZÁG

ULADZIMIR ARLOU
(1953)

Nagyanya tanácsai
(Вучыла бабуля)

Ne aludj, amikor nyugszik le a Nap,
mert elalszol vele együtt,
és reggel fel már nem ébredsz.
Éjfélkor ne nézz a tükörbe,
mert elolvadsz benne,
mint egy szem só
a kútban.
Ne szeretkezz a lányokkal a rozsföldön,
se a virágok között,
mert amennyi kalászt letörsz,
annyi ember
hal majd éhen,
és amennyi virág elhervad,
annyi gyermek
nem jön a világra.
A rozst régen learatták,
a rétet
lekaszálták.
A Nap ereszkedik lefelé.
Nagyanya tükre
beesüllyed a tölgyfa keretbe.

Kút
(Студня)

A kút fölé hajolok,
hogyan meglássam önmagam.

A mélyből
hol egy szőke ifjú,
hol egy ősz szakállas öreg
néz rám,
de néha
nincs tükörkép,
mintha senki sem hajolna
a kút fölé.

Tényleg az vagyok - az ifjú?
Tényleg az vagyok - az öreg?
Tényleg az vagyok
a tükörkép hiánya?

IHAR BABKOU

(1964)

Költészet

(Паэзія)

az álomban, ott, ahol a szél
egy tiszta korty a csendből
a plakát bosszúja
a hideg kávéházban őszi eső
és Te, aki az ég pótolhatatlan lépteivel mentél
Európa láthatárán túl
az álomban
ott, ahol a szél

(az között...)

az között ami nem lesz soha
és az autóbuszok között
mint a templomban a szentek
ülünk az ülésekbe préselődve

közöttünk - átjáró
a sofőr olcsó cigarettát szív
és átlátszó harisnyában a lábad
és a tekinteted
kalitkában kismadár

meglepetten
látlak az álmok között
de nem talállak
itt
a szavak között

(1931-)

(Egy faluban, ahol sohasem jártam...)

(У тым сяле, дзе я не быў ніколі)

Egy faluban, ahol sohasem jártam,
És azt sem tudom, hogy hol is keressem,
Almafák közt áll az én kicsi házam,
Hová csak álomban nyitok be csendben.

Amint bealkonyul
                                                 újra nagy bátran
 Indulok, mint szellem, járok a réten,
 És a fűszálaktól egyre csak kérdem
 Az utat oda, hol sohasem jártam.

*Ніл Гілевіч: Як дрэва карэннем, „Юнацтва”,
Мінск, 1986*

ALESZJ KAMOCKI
(1958)

(Bár a gondolatokat...)
(*Хоць думкі люты вецер*)

Bár a gondolatokat a vad szél
El nem rendezi,
Habár nem találom a helyemet
Ott, ahol te élsz,
És habár az élet maga
Nehéz munka,
Számomra oly nevetséges

(A beszélgetés eredményeképpen...)
(*На выніках размовы*)

A beszélgetés eredményeképpen
A kérdések be nem zárulnak,
Minek ez az építkezés itt
Ha végül minden összedől

Történelem
(*Гісторыя*)

Az olyasmi volt, amire nem szabad emlékezni,
Mert amikor mindaz történt,
Sokaknak elakadt a lélegzete,
És a dél éjféllé változott.

(Az után, hogy a szél elült...)
(*Пасля таго, як вецер перасьціх*)

Az után, hogy a szél elült,
Az után, hogy az ég elszürkült,
Az után, hogy rólad álmodtam,
Oly nagyon szeretnék legalább látszani bábornak.

*Алесь Камоцкі: «Наспадзяване»,
Мінск, Радыёла-плюс, 2005*

EDUARD ZUBRICKI

A tenger alszik (*Мора сніць*)

Emberek,
Fel ne keltsétek, kérlek.
Látjátok?
A tenger alszik,
Kezével erősen a part
Meleg köveibe kapaszkodik.
Fel ne keltsétek, kérlek.
A tenger alszik,
Jóságos mosolyát
Küldi valakinek,
És a hullámain ringatja
A vidám, nyálkás medúzákat.
Néha felsóhajt,
Hisz nappal elfáradt
A hátán súlyos terhet cipelve.
A tenger alszik,
Kezével erősen a part
Meleg köveibe kapaszkodik.
Fel ne keltsétek, kérlek,
Hadd lásson
Szép kék álmokat.

„Дзень паэзіі”, Беларусь,
Мінск 1967

ULADZIMIR SZIVCSIKAU

Tavaszi (Вясна)

/Részletek/

Egymagam nézem
ablakon át kiskorom
futó tájait.

A víz fölött füst.
Álom-hullám sodor el
gyermekkoromba.

Sekély pocsolya
tükrében - márciusban -
lestem az eget,
s elcsodálkoztam nagyon,
a fenekét nem láttam.

Ўладзімір Сіўчыков: „Высакосны год”

ANATOLJ HRACSANYIKAU

Ez még nem éjszaka

(Гэта яшчэ не ноч)

Ez még nem éjszaka.
Nézd, hogyan ugrál a hal:
Ezüst eső a folyó fölött.
A kanyaron túl vontató bög,
Mint a csordától lemaradt bikaborjú.
A legelő fölött elszenderült a por.

Forrón száraz volt a nap.
De már kezdődik,
Kezdetét veszi az természet éjszakai csodája:
Eltűnik a határ az ég és a föld között,
Nő a fű, kivirágoznak a csillagok és a gondolatok,
Életre kelnek az álmok,
Fekete falnak tűnik az erdő,
A hold bátyává válik,
Kedvem támad belelesni a holnapi napba.

Rajta, mossuk le a fáradtságot
A forrás-rózsaszínű folyóban,
Üljünk le a folyóba zuhant tölgyre
És hallgassunk egy kicsit...

*„Дзень паэзіі 1972”,
Мастацкая літаратура, Мінск*

FERÖER

STEINBJØRN B. JACOBSEN
(1937)

Külföldi
(*Erlendur*)

86.6.16-án egy
erdőtlen országban
egy nagy és gyönyörű fa
kidőlt.

Mint gyerek emlékszem
(*Sum barn meg minnist*)

Mint gyerek emlékszem
Hogyan siráinkoztunk
Kicsik vagyunk parányok
Régebben dánul olvastam
Vi er verden navle
És most nézd, mondták a barátaim
A dán királynő + a férje
A dán miniszterelnök
A dán hadügyminiszter
NATO-főparancsnokok
Ellátogatnak ugyanabban a hónapban
Örömkönnyeket hullatunk
Vagy
Találkozunk a közös piacon
Ahogyan mondta
A dán vallásügyi miniszter

Nem vagyok virág
(*Eg eri eingin blóma*)

Nem vagyok virág
bár élek
gyűjts meg
és marék hamut kapsz
marék hamut kapsz
ha meggyújtasz engem

Közel
(*Nær*)

Most jön az
az jön most
egyre
közelebb
Most jön az
az jön most
egyre.

Kék éjszaka
(*Blá nátt*)

Ezen a kék
éjszakai égbolton
fekszik az arany félhold
A csillagai
fényesen
állnak és csak
őt lesik.

Én és a nap
(*Eg og sólin*)

A nap világít
csillagok
a föld meg a hold
az élet és az emberiség
talán mennek
én megyek
és eltűnök.

Kék
(*Blátt*)

Ég és tenger
találkozott a kék
horizonton
az a fekete szikla kék
a hegyek
a szürkészöld lejtőik
a kék köd mögé
bújnak néha.

A menny szeme
(*Rúmdareyga*)

Teljesen éber karácsonyérj
Világos mint a napfényes nappal
A hold mint a nap
Egy arany szemgolyó
a kékben az égi szemben
barátságosan
az én szemembe
néz és világít.

Mi
(*Vit*)

A hajad
feketén csillog
a nap
a legszárazabb időben áll
fekete vízesés
a fogaid
kovakő források
hórakások
vízesésszín
a szád
piros szem
alkonypír
egy lágy
egy nem túl meleg létezés
a szemek
kis tavak
egy nyílás befelé
kifelé
az ösködből
te
zöld fű
szárazon csiklandó
zöld fű
lágyan szűrő
zöld fű
te
fehér vízeséssel éneklő
száraz cseppeket széthintő
kedvesen fecsegő
fehér vízesés
te
csillogó szemű
zöld fű

ALEXANDUR KRISTIANSEN
(1949)

Szerelmem 1
(*Kærleiki mín 1*)

A szerelmem
rohant feléd
és a szemedben visszatükröződött
míg nőni nem kezdett a világ
mint egy lezárt szem
éjjel
és eltűnt a hajadban
a csend karjaiban.

Szerelmem 2
(*Kærleiki mín 2*)

A szerelmem
forog hátra s előre
lent a testemben
míg a világ fel nem kiált
mint egy érzék-csomó
a lábaid között.

*Alexandur Kristiansen: „Kærleiki mín”
Egíð Forlag, Fuglafjörður okt. 84.*

A városban
(*Í býnum*)

1. Tegnap este
bementem
a városba
senkit sem
láttam és te
köztük voltál.

2. Egy este találkoztam
veled a városban
és együtt sétáltunk
végig az utcákon
és ezután majd
látni lehet
egy képeslapon
a városról.

*Alexandur Kristiansen: „Málið er mitt øki”,
Egíð Forlag, Fuglafjörður, 1975*

Hallom az éjszaka jön
(*Hoyri náttina koma*)

Hallom az éjszaka jön
óvatos léptekkel
az álmainkba
egy pisztráng dobálja magát a vízben
látom ügyesen forgolódik
Hallom a lélegzetet
behajlítom a kezem
és beúszom önmagamba.

*Alexandur Kristiansen: „Kærleiki mín”,
Egíð Forlag, Fuglafjörður okt. 84*

JÓANES NIELSEN
(1953)

Levélfoszlány
(*Brævlepi*)

Csak látni akartalak téged,
mindkét szemed,
a szádat és a melledet,
és hallani valószerűtlen nevetésed.
Csak ezt akartam mondani: szeretlek.
És csüggeni rajtad
egész testemmel, vadul és boldogan.
És mindkét térdeden.
Csak csókolni akartak,
mindenedet.
És még más valami kell nekem,
valami jó, a legkevesebb:
látni akarlak ismét.

*Jóanes Nielsen: „Pentur”,
Mentunargrunnur Studentafelagsins, 1995*

FINNORSZÁG

finn

KARI ARONPURO
(1940-)

Szemiotika
(Semiotiikkaa)

Nyelvek zizegése, kiáltások:

- 90!

- 91!

- 92!

Egy nő kezében
a szolgálati szám
00.

A pulton üveg mögött
nyelvek,
láthatóan marhanyelvek
és véreseket,
tátott szájú
morénák.

- Nulla!

- Itt van!

A pulton üveg mögött
faládikóban
morénák

- kopoltyúik összezárva.

*Kari Aronpuro: „Kalpea aavistus verenkierrosta”,
Tornion Kirjapaino - 1977.*

Szem (Silmä)

Ő azzal a szemmel néz istent
amivel az isten nézi
őt

Szem (Silmä)

Ő azzal a szemmel nézi istent
amivel az isten nézi
őt

*Kari Aronpuro: „Rihmasto”,
Gummerus Kirjapaino OY, Jyväskylä, 1989*

Irtás

Egy nagy erdő szélén
vörösáfonya és seprővirág nő
ott játszanak hazafelé a gyerekek
kőről
    kőre
        ugrálva

Egy kisvárosban

(Pienessä kaupungissa)

Tél

(Talvi)

Az égbolt acélkék;
Az öböl túlsópartján ipartelep.

Vásárlóutcán

(Kaupppakadulla)

Reklámok villódnak;
a kirakatüvegben nézem magam,
    Olyan nyugodt a kinézetem,
    hogy megjíjdek az ismeretlentől.

Blama pö

Ugyanabba a nyájba tartozunk.

A szaglászodban „sajátos
hiányokat érzek” reszketek
a megbízhatatlan képzelet mancsai közt:

16 atom nm³-ban

Vecsernye

(Vesper)

A vonat északra
22.10-kor indul a 3. vágányról.
Mi az állam padlásán maradunk
az Egoista régi naplóját
lapozgatva.

Az éjszaka körülöttünk nyugodalmas
és csillagoktól világos.

Villanyborotva
(*Sähköparranajokone*)

Hallgasd, hogyan zúg:
poszméh a pitypangon.

*Kari Aronpuro: „Kalpea aavistus verenkierrösta”,
Tornion kirjapaino, 1977*

JUHANI KELLOSALO
(1951)

Pinochio

Sokáig kellett könyörögnöm,
hogyan bejussak a halandók közé.

Mások kigondoltak és megformáltak
dolgozatokat, mikre egyáltalán nincs szükség.
Merev, érzéketlen az ő üreges vagy tömör csendjük.

Ha el is pusztulnak
nem kapnak szívszélhűdést,
nem zavarodik meg az agyuk.

Most járom az éveket, mint más emberek.
Megyek felfelé a tél-folyón,
egy percre megpihenek a tavasz-parton,
és leereszkedem a virágzó nyár-rétre.
Fenyő-öcsik, nyír-hugicák
susognak a múltamról.

Érzem az izmaimat, amint vándorlok,
a szemem üresen forog.

*Juhani Kellosalo: „Liekin varjo hahmosi”,
WSOY, Porvoo 1991*

(Még nem...)
(Ei vielä)

Még nem,
már nem.

Itt közben hánykolódik
a tudat.

Minden pillanat
a megvalósulása

éppen itt,
épp az imént.

Játék
(Peli)

Fogok négy égtájat,
egyet meghagyok tartaléknak.

Pontokból halmot emelek,
pettyet teszek a pontra.

A lyukas kenyérből kiveszem a lyukat,
a kakukkos órából a kakukkot,

fekete macskát fektetek
a létra alá.

Amikor megfordul a szél
sandán felnézek.

Ki utolsónak jön,
az a halál.

Fogok négy égtájat,
egyet meghagyok tartaléknak.

*Juhani Kelloso: „baabelin kartta”,
WSOY, Porvoo 1997*

ARVO TURTIAINEN
(1904-1980)

Szeretem
(*Minä rakastan*)

Szeretem a kenyeret és a húst,
szeretem a bort és a dalt,
szeretem a gyerekeket s a szép nőket,
szeretem az öregasszonyokat
és a magukkal beszélgető barátságos véneket.

Szeretem a fűszálakat és a fákat,
a vizek csillogását a holdfényben
és a bölcs beszélgetést baráti körben.
Általában szeretetre teremtettek,
ezért láttok engem oly ritkán
olyannak, amilyen vagyok.

*„Tämän runon haluaisin kuulla 2”,
Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 1988*

svéd

DIANA BREDENBERG
(1963)

Szvit
(Svit)

/Részletek/

Az üres arctalan házak
(*Jag är bland de blanka*)

Az üres arctalan házak
között vagyok.
A városom ösztöndíja vagyok,
egy városé. Amely nem talál
helyet a város zsibongó
és zord valóságában.

És én látom a barnát
(*Och jag ser det bruna*)

És én látom a barnát
a te zöld szemedben.
A te, iszaptól fogságba ejtett
tengerzöld szemedben.

Idegen voltam
(*Jag var främlingen*)

Idegen voltam,
aki barátnak adta ki magát.
Az idegen pillantása voltam
az ő szemében.
Úr voltam, amikor
a hatalmába kerített.

Kedvesem, a kezed
(*Kära, jag längtar efter*)

Kedvesem, a kezed
után vágyakozom, ami simogat
vagy a hajam cibálja.
Lefekszem eléd,
mint egy róka, amint
megtermékenyül.
Lemeztelenítem nemiségem
szemed fénye előtt
a sötét után.

*Diana Bredenberg: „Med det bruna i ditt gröna öga”,
Söderström & C.O. Förlags AB, Helsingfors 1995*

(Csak egy barát volt...)
(*Var bara en vän*)

Csak egy barát volt.
Csak a vigasztalás visszhangja
volt még egy napra.
Az élet pörölyként veri
a mi meztelen arcunkat.
Halva születettként leheveredünk.
Fáj a suttogás.

(A nem létezőből...)
(*Stjärnor skjuter glimtas*)

A nem létezőből
csillagok lövellnek villanásokat.
A gondolatok idő
és félelem számlapjává
változnak
és a hideg szél
az éhes vízhez
húzza le a parti fűvet.

*Diana Bredenberg: „Barndomskriget”,
Söderström & C.O. Förlags AB, 1984*

9.
(Nem tudod...)
(Du vet inte)

Nem tudod,
hogy én bennem voltál,
mint oltalom.
A napok összetörnek
az arcra csapódó
tű-záportól.
Menekülnöm kell.
Inkább ne közelíts hozzám.

43.
(Velem voltál...)
(Var med mig)

Velem voltál
az időn túl
egy rövid pillanatig
Vigasz, hogy tudod,
hogy valaki még emlékszik.

*Diana Bredenberg: „Hundra dikter”,
Söderström & C.O. Förlags AB, 1986*

MARTIN ENCKELL
(1954)

(emlékszem rá...)
(*Jag minns henne*)

emlékszem rá,
emlékszem a kristályos sötétségre
a szeme legmélyén,

emlékszem egy kék fényre,
emlékszem a fagyra
a seb körül,
próbálta rejtegetni,
emlékszem a hidegre,
emlékszem egy hideg világra
és a rémületre,
próbáltam elfojtani
a járványok között vándorolva

emlékszem egy kék fényre
a sötétben, a szeme legmélyén

(minden kép...)
(*alla bilder*)

minden kép
mint hívatlan vendég:

a gyerekek, akik játszanak

és a gyerekek szájszögletéből
szivárgó vérről

a gyerekek, egyik a tied,

és az orvvadászok
az út mentén hol feltűntél

*Martin Enckell: „Där kärleken är en dunkel
och förödande företeelse”, Schildts, 1996*

JAN-CHRISTER WAHLBECK
(1948)

Amit megkívánunk egy felöltőtől
(*Det är allt som krävs*)

Amit megkívánunk egy felöltőtől
mindössze az, hogy olyan
legyen, mint sötét színházi függöny,
mi a félbemaradt valóság után legördül.

A faház nyomorára zuhogó
keserű szegénység eső.

Az éjszaka szakadatlanul kellemesen
(*Utan avbrott har natten varit*)

Az éjszaka szakadatlanul kellemesen
csendes és sötét volt
a hó elűzte a galambokat
a kőtemplom réseiből.

*Jan-Christer Wahlbeck: „Bussen stannar bakom hörnet”,
Söderström & Co. Förlags AB, 1979*

CURT WEST
(1959)

(értéktelen vagyok mint barát...)
(*jag är värdelös som vän*)

értéktelen vagyok mint barát
nem akarok neked jól

én kívánlak téged

(véres kezem a te borodban...)
(*tv ättar mina blodiga händer*)

véres kezem a te borodban
mosom
a vérnyomokat arcomról le a te arcoddal
mosom
le mosom a testem, külsőm s a sebet

és te megkérdezed, megsebesültem
és kíváncsi vagy mi történt

te

(- akarsz látni meztelenül...)
(*- vill du se mig naken*)

- akarsz látni meztelenül
- hogy megtegyem nincs köze az akarathoz
- de akarod
- nincs értelme
- de a bőröm
- vedd le a bőröd, hadd ismerjelek

nem, soha, ilyenné soha nem
akarsz lenni, ilyen közel, ilyen
ismerő,
ilyen -

inkább meztelen

(egy hajszál a falon...)
(ett hårstrå på väggen)

egy hajszál a falon
mellettem a falon

itt mindenben téged láttalak

itt vagy te a fogaim között

*Curt West: „Bränd”,
Söderström & Co. Förlags AB, 1996*

(amikor egy gyerek egy állattal...)
(då et barn möter ett)

amikor egy gyerek egy állattal
találkozik
megfelelő mozdulatokban egyesülnek
két oldalról jövő
kíváncsiságukat követve

később lemondanak arról
hogyan kérdéseket tegyenek fel
a holtaknak

(azokat szeretem...)
(jag tycker om dem som saknar)

- azokat szeretem amiknek nincsenek has- és oldaluszonyaik
- de azok már nem halak
- de vannak kopoltyúik, lélegeznek, és van szívük
- de nem tudnak úszni
- a felszínre lökik a testük
- ez csak utal az életre, nem bizonyíték

*Curt West: „Jord, hon och fädren i våra hav”,
Söderström & Co. Förlags Ab, 1998.*

GÖSTA ÅGREN
(1936)

A börtön
(*F ängelset*)

Amíg volt
lehetőség megszökni,
mindenki a börtönben
maradt.

A szökési lehetőség
egyfajta szabadság volt, amit
senki sem akart elveszíteni.

Ugyanolyan nagy
(*Lika stort*)

Azt hiszik, hogy
hisznek, és nem értik,
hogy a feleletnek ugyanolyan
nagyak kell lennie, mint a kérdésnek.

Van Isten? Igen
vagy nem, az nem számít.
A te kérdésed az,
ami van.

Büntett és büntetés

A büntetés felszabadíthat? Nem,
a büntetés a büntett
folytatása. Hogy szabad légy,
vissza kell térned

a büntetthez, és anélkül,
hogy a büntetéshez menekülnél,
ki kell várnod
a kegyelmet.

Öreg festő
(*Gammal målere*)

Egyre tovább habozom
az üres vászon dísz
előtt, mégis
folytatom.

Ez az utolsó lehetőség,
hogy tisztázzam magamban, hogy
miért is folytatom.

*Gösta Ågren: „Hid”,
Norstedts, Borgå, 1992,*

Álom
(*Sömn*)

Nem én vagyok, aki
alszik, a kertem az,
dobog. Én ébren vagyok,
a sötét térség alatt, nem eszméletnél,
csak ébren. Ilyen az
alaphelyzet, a nulla
közelképe, egy szem, ami látja,
hogy nem lát.

Az alvó - egész
és tehetetlen mint egy isten.
Ő minden, és ezért meg kell
születnie. Virradatkor
láthatóvá válik
az arc.

Ezért
(*Därför*)

Nincs semmilyen
vigasz. Ezért
nincs rá szükséged.

Ismét
(Igen)

A gyerekek a jövő után
vágyakoznak, a felnőttek
a szabadság után. Az öregek
a gyermekkor után
vágyakoznak. Ők a jövőre
emlékeznek.

*Gösta Ågren: „Städren”,
Norstedts, Borgå, 1991*

CATHARINA ÖSTMAN
(1961)

(Éjjel háromkor...)
(*Klockan tre på natten*)

Éjjel háromkor
szálltam le a lovamról
és egyedül állok a nyirkos istállóban.
Felkiáltok.

De a világ hallgat
és Sziszfusz némán áll.

Iszom egy kis vizet
s a szándékom tovatűnt.

(Köszönöm, Istenem...)
(*Jag tackar dig, Gud*)

Köszönöm, Istenem,
hogy nem feleltél a kérdésekre,
mielőtt megértetted velem,
hogy miért is kérdeztelek.
Csak most vagyok képes
megérteni a válaszodat.

(A halott mellett állok...)
(*Jag står vid dödens sida*)

A halott mellett állok
egyenesen
megbékélten
biztonságban.

Távozom ebből a zéruspontból
és az élet már
több, mint üresség.
Összeadásjelek,
plusz fokok,
hála.

*Catharina Östman: „Elegi”,
Söderström & C.O, Förlags AB, 1990.*

FRANCIA GUYANA

ELIE STEPHENSON
(1944)

Egy szó
(*Un mot*)

Egy szó
és a félelem
Egy mozdulat
és a félelem
Egy nevetés
és a félelem
Egy feledés
egy tekintet
egy szó
egy tánc
egy ének.
A test... a szív
mozdulatainak
öleléseinek
táncainak végtelensége
és a Félelem
A Félelem
amióta belénk vésődött
a gyermekkor
és mert Félünk
mindig
Készen állunk lerombolni
a Csodálatos árnyékát.

Narkózis
(*Narcose*)

Aludjunk
hagyjuk az orchideákra
a gerlicékre
a szitakötőkre
a partizánháborút...
a karunk túl gyenge
a szívünk túl tiszta
a vérhez
a puskához
merüljünk
egészségtelen... álomba
deszkákat a kövekre
a köveket a földre
aludjunk

nővérem
szegekkel az ülepünkben
öklünkkel a combjaink között
sterilizált
bábok
láttatok az utolsó álmom?
félgyász álmom
két lopakodó bog között
átsuhan...
aludjunk
még aludjunk
a lepkék és a madarak
a virágok és a bokrok
a tavirózsák és a víztükör
hamarosan megsemmisül
..... az ellenséges csapatok
az emberek nem azért vannak itt
hogy tegyenek valamit

SEMHOGY NE TEGYENEK SEMMIT.

A tam-tam

Teremtés!!!
mit áttörtek
a történelmi érmekkel
kikövezett térségekre
teli marokkal
szórt ritmusok
földdel és csalánnal borogatom a bőröm!
rumban és tafiában fürdetem a testem
torkom szakadtából ordítok
hasogatom az életet
a halált
a Történelmet

Teremtés!!!
a tamtam
bőrén gurítgatom e szót
emelkedett hangokkal
locsolom a testem
és a tanult
stilizált
és a tamtam
áttörhetetlen ölelésébe
dermedt
kezeim mozdulatlanságát

*Elie Stephenson: „Catacombes de soleil”,
Editions Caribéennes, Paris, 1979*

SERGE PATIENT
(1934)

4.
(...s itt volt a farsang...)
(*il y avait le carnaval*)

...s itt volt a farsang
oh istenem, ez az egész folklór,
amikor elfelejtjük a szegénységet, az ínséget,
amikor nincs más, csak a mi fajunk,
amikor nem baj a liszttel játszani,
minden elkendőzött igazság hazug,
majd jön a hamvazószerda
ördögi felvonulás és ragályos örület
amikor a város apraja-nagyja az utcákon tolong
a napon
a szabadban
sírva nevetünk és nevetve sírunk
nevetünk a keserű holnap miatti bánaton
amikor szép álomból ébredve kelünk
és vissza kell térnünk az életbe
az igaz életbe
a rossz életbe
hiszen a farsangnak vége
bezárjuk a zárójelet:
visszatérünk a rémálomba

*Serge Patient: „Le Nègre du Gouverneur”,
Ibis Rouge Éditions, Matoury, 2001.*

FRANCIAORSZÁG

francia

LAURENT ALBARRACIN
(1970)

A hó
(*La neige*)

A hó egy kacsá
(*La neige est un canard*)

A hó egy kacsá
amin egy kacsá
hasonmása csúszkál

A hó egy rúgás
nomenklatúrája a hóban

A tojás - feleli a tyúk
(*L'œuf - répond la poule*)

A tojás - feleli a tyúk.

A gyökerek nagyanyja
meghalt és eltemették.

A hó a havon készült.

A hó a hó alatti
(*La neige est la paille qui est*)

A hó a hó alatti
szalmaszál és a rajta
talált tojást mintha arany
tyúk tojta volna.

*Laurent Albarracin: „Neige”,
Atelier de l'agneau, 2000, Liège*

(Elhagyott strandon napfény apály...)

Elhagyott strandon napfény apály
hullámtörőn megtörő tekintetek
utóhullám fürdette ágyék
élvezzük előnt a tenger

Capocotta (Andrea), 16 XI 97

(Tökéletes feleség és boldog anya...)

Tökéletes feleség és boldog anya
lezárt éveire gondol
reszkető föld aláaknázott álom alatt
mily szent megtagadás

Rome, 6 XI 97

(Ha az eső aknázta mennyezet fenyeget...)

Ha az eső aknázta mennyezet fenyeget
rejtsük kabátunkba a könyveket
a szavakat a szájba szívet a melegbe
titkos vallomás

Rome (Andrea), 25 XI 97

(Visszatérés a nem kiindulási pontba...)

Visszatérés a nem kiindulási pontba
amikor valaki a farkába mar
majd vidám fickó vagy lagymatag szörnyeteg
szalonnabőrként hever a tűnő napon

Capocotta, 4 XI 97

*Poème du jour № 22 - Publié le 18 juin 1998
pour le Marché de la Poésie - Atelier de l'Agneau*

JEAN MAISON

Az ország édessége
(La douceur du pays)

Meztelen bokáját
a vödörre támasztva
csukott szemmel modellt áll
bár nincs ki lefesse

Mezei zarándoklat
(Pèlerinage aux champs)

Az éjszakai utazások mint a zagorjei
bronz bika, eltörölték a szenvedéseim. Ezután
más utakat kereszteztem a fény alatt a viharos
délután és ismeretlen virágok emlékével

(Egy sápadt arcbőrű...)
(Une jeune femme)

Egy sápadt arcbőrű
fiatal nő
túl korán felel
a karjával.
Elutasítás zárja össze
varrónő-ujjait.
Rózsaszín árnya a széken
a zöld metamorfózisának mámorát viszi
amit elhullajt
egy rövid szó.

*Jean Maison: „Géométrie de l’invisible”,
Atelier de l’Agneau, 2000, Liège*

PIERRE PEUCHMAURD

A falusi éjszaka

(La nuit a la campagne)

A falusi éjszaka
gránitszárnyain méri a csendet. A fantomok hisznek bennetek és a farkasok, és a lárvák.
A gyermekkor messze kószál, fényes karókkal
a kezekben.

A falusi halál

(La mort a la campagne)

Egy bikafej a fűben, a halált felismerni a
rozsdás szarvairól, hülye mosolyáról,
az éjszakáról, aminek a legfényesebb falusi
delet hiszi. Semmi sem történt vele. A szavaink
őrzi a kaput, a kapu őrzi a szavainkat. Kékek
az ajkaid.

*Pierre Peuchmaurd: „Email du monde”,
Atelier de l’Agneau, 2000, Liège*

A tó átírt kézírata

(Palimpseste de l’étang)

/Részletek/

Területe: egy hektár. Alakja meghatározhatatlan,
különösképpen háromszög benyomását kelti.
Nem tudják körbejárni: a nyugati partja
mocsaras, ellenáll. De szabadon lehet járni
többi partján; délen kissé emelkedik.
A vize is elérhető. A növényzet és az
állatvilág közepes. Égbolt és fenyők

...

Egyetlen egy vörösbarna toll és az egész tér, és az egész
hajsza a legmagasabb légből és a gyökerekben.

A levelek bőre, és a békák idegzete, a tölgy
nevetése és a kék szesz. A nyugtalanság könnyed
ünnepei.

A vidéki hajszálak
(*Les cheveux a la campagne*)

Vidéken, a holtak hajszálai az élők
kötelékei. A falu neveli a gyümölcsseit,
és fontoskodóan pöffeszkedik.

*Pierre Peuchmaurd: Émail du monde,
Atelier de l'Agneau, 2000, Liège*

FRANCOISE FAVRETTO

Kert
(*Jardin*)

/Kivonatok/

Egy kéz felfordít
egy szeges dobozt,
az egér elszalad.

A kutya felkiált
valamije fáj?
Utoléri az egeret,
megöli, majd ugat.

Két római mérleg
a kampók
az alig látható rovátkák
a gyűrűk
a súlyok
az egyik rozsdásabb
mint amilyen sima
a másik.

Ellapított madárürülék
egy
egészen kicsike tollal

A mennyezeten
több fészek
Egy nyom
mit lágyít
a szürkület

A fügefalevelek illata
amikor megérintjük
és a hajé.

Fekete dongó
egy összeaszalódott fűrtön.

Egy
mint vulkáni lávától megszáradt
kicsi körte
lehullás közben
visszaakadt az ágra.

Egy másik körtét
mintha
csak a nedve tartana
a fán.

Közeledve a házhoz
az égő fa szaga.

Zavaros pocsolyák a tiszta partokon.
Bennük néhány levél.

A sarkok mint fakéreg.
Koncentrikus rothadás.
A sárga ellenáll.

És a Kelet kertjében
a kettős
gondok narancsfája.

*Françoise Favretto: „Jardins”,
Albatroz, Atelier de l’Agneau, 1998*

occitán

BERNAT NEGRE

Valahol (*Endacòm...*)

Barátomnak, Patrici Roques-nek

Valahol
rejtőzködik az élet
egy vékony és finom
fátyol alatt
amit egy ifjú isten
hord értelmes fején;
játék...

A mezei forrásnál
amikor a Mályva megszületett
a víz lett
a fájó levél bölcsője
és a felnőtt idő
többet mert...
verní.

Lassacskán (*Pauc a pauc*)

Lassacskán
lehajtotta fejét
mintha könnyörögne.
Az arca felduzzadt,
már-már szétpukkadott
megjátszott nevetéstől,
amivel megsebzett női szívét
kívánta elrejteni
habos sütemény
sötét barnaságát
önazonossága örvénylő
mélységeiben...

CRISTIAN RAPIN
(1931)

A rablók
(*Los sacamands*)

A rablók
a városban vannak
és ők uralkodnak.
A fenébe is!
Mily sokan kitanulták
a rablás
mesterségét.
Látod, egy pillanat,
és alkalmazkodni igyekszem
hogymint király legyek mint ők,
és tiszteljenek.
De rád bízok egy titkot,
mert mást nem tudsz:
Bármennyire is igyekszem
hogymint felmászok a létrán,
hidd el, nem érem el a magasságukat.

Lentről
(*D'enbàs*)

A boróka alá zuhantam,
lentről néztem a világot,
a virágok többek mint a szárazak,
mindenek felett a levéllevelek mozognak.
A nőmnek nem láttam a szemét,
sem melle kápolnáját,
csupán a szoknya
elragadó libbenését.
Arrébb a barlang,
hol patkányok tanácskoznak,
tárta felém fekete torkát.
A szundító macska
álmában észlelte
egy éretlen gyümölcs koppanását.
Miközben az orgona
kiborult a vázából
engem lassan
elárasztott az érzés, hogymint érdemtelenül
bántam az ezerszínű avarral.

ALAN PELHON
(1946-?)

A zaj mi az alvó városból jön
(*Lo basin que monta*)

A zaj mi az alvó városból jön
Rémíti a pokol tüzében az ördögöket s boszorkányokat
A zaj mi jön
Csupán a földhöz szegezett
Ember félelme.

Ember
(*òme*)

Ki belebetegedtél hogy mindent megérts
Amióta egy körben forogsz
Még a földhöz vagy szegezve
És még csak nem is holnap lesz hogy elkaphatod a madarat

Holnapra kellene
(*Per deman pilherai*)

Holnapra kellene nekem egy színes álmokkal teli kosár
Egy baráti kéz hogy daloljunk a csillagok alatt
Egy meleg szavakkal teli zsák
Az ég kékje
És te
Amint egy holdvilágos éjjel
Jössz át a réten
Meztelenül

*Alan Pelhon: „Coma una música”,
Z’édicions, Nice*

IVES ROQUETA
(1936)

Traktorok
(*Tractors*)

Mengele doktor gyerekei
traktorokat árulnak a München és Stuttgart
közötti úton.

Az, aki azokat megveszi,
földet fog művelni, fákat fog locsolni
pirosra fogja festeni a háza tetőcserepeit,
és a sör-fesztiválon felsorakozik
a vendégfogadó zenekara,
mint ólomkatonák az üvegszekrényben,

A történelem szépségszalonjában
kontyba fonhatják
a szörny bőrét is.

„*Poësia 2000*”
/Bernat Negre, Cristian Rapin, Ives Roqueta/

JOAN-CLAUDI SÈRRAS
(1944)

A hang
(*La votz*)

A hang zúg a gerendák között
És nyöszörög a lábam alatt,
A hang nekicsapódik a falaknak
És vörös foltokat hagy;
A lépcsőn
A hang súlyos léptekkel
Megy lefelé;
Mindig itt van,
Ordít a fejemben
És elzárja előlem a hallgatókat
A hang.

Három nap múlva elhallgat,
Vagy megsüketülök,
Mint mindenki más.

16-11-81

*Joan-Claudi Sèrras: „Formigas Capudas”.
Institut d’Estudis Occitans, 1989*

JOAN-FRANCÉS MARIOT
(1959)

Baszkföld
(*Euskadi*)

Ennek az országnak fehér a homlok
és a szemei új vértől zöldek
a bor zöldjétől, mi visszatért az anya hasába és az anyák
énekelnek és gyerekeket szülnek, páfrányok mögé rejtve
a nyakba akasztott vászoncipőt, kezükkel a falnak
támaszkodva
egy barokk oromdíszes falnak, amire a bolond levelibékák
gombolyagot dobnak le kis csengettyűkkel a nyaka körül,
ami megszólaltatja a harangot
az egy pár éj fekete szemmel átlukasztott harangot
ami ott leselkedik és várja a jelt hogy elfussanak
a hegyekbe felszálljanak a pillangóik szélére
és hogy
lesöpörjék az ajtóküszöböt
hogyan meglocsolják a vadvirágokat
hogyan felállítsák az új bükkfákat,
amik az
öregektől hátrahagyott trágyától
jól meghíztak

*Giovannini Agresti: „Antologia de la
nòva escritura occitana”, Jorn, 2004*

provanszál

SERGE BEC
(1933)

Szvit az örökkévalóságért
(*Suito per uno eternita*)

/Részletek/

1

A nap
a magányodhoz
oly közeli gyümölcs

amikor

lobog
a tűz
hogy újra
feltaláljuk a szavakat

amikor
a szerelem
fennmarad
és egy szárnycsapással
jelez

fény nélkül

2

Némán mondtad
hogy
minden
az erdő tenger csillag
az árnyékot szülő fény
a fényt elnyelő árnyék
az emlék álom
a felhő-írás és szó
és mindaz mi fennmarad
és áttör
egy láthatatlan
halálon
mintha félnél
láttni haldoklásodat

Nincs más csak az északi szél
ami elakad
a gyermekkorod
holt cseresznyefái között
nincs más csak
az északi szél
mi leszál
életed
legvégső
határán

3

Az éjszakai vágy
a fejből kitör
a vörös emlékezet
holdja felé

Az agyonmosott
test
felrántja
a villámzárat
meg már nem nevezi
a világ eredetét
csak az estét
várja
hogyan aludjon
csak aludjon

Közben te tudod
a csónak nyomvizét
vissza nem kaphatjuk

Hogy nincsen
örökkévalóság

Az uszályon fennmaradók
a másik állandó mozgásától is
kimerülnek

4

Meztelen hajnal
az utolsó álomból ébredéskor
amikor izmait erősíti a test
míg az örökkévalóságunk
fekete fényében
csillogó

nyitott lelken
heverek
életet ott nem remélve

Elhalad előttem
szó nélkül
az idő
figyelve új lélegzetemet
amint jő velem szemben
az utolsó csillagok
felfoghatatlan lemondásában

5

Hiába
hallgattam csended
dobogását csillagaid
zümögését. Semmi

Ami visszatartaná
szerető hulló-kezem
a szerelem tető-
cserepén. Semmi

Ami az ajkak
megsokszorozódását
juttatná eszembe
az érő kalászatokat
a hullámokat az égbolton

Semmi ami megint felemelné
a szellemet hogy lebegjen
mint ballon
a tenger
kék magasában

Semmi

A por
hona
s a tömege

6

A fény elüti
a beteljesületlen vágy óráját

A galamb
egy krétavonást
húz az ablakomon

Szélesre tárom
ébredező
hajad

A hajnal
kis nyula
az ég
báránya
az örült fű
lépte
vérharmat-
ajkam
hajad
dűnéin
alig kinyílt
máris összezárult
homok-ösvények

hogy ismét megleljük
az élet
kezdetét

Éjszakáig
az oly múltékony
öröklétet

7

Az újjászületés
makacssága
miközben a szem
parazsa
felgyújtja a világot
ahol egyszerre
megtermékenyítéd és megölöd
a lelke
egyetlen sziszifuszi
percben az ég és a föld
a mag és az utolsó lehelet között
te és én
köztem

Miközben
a szemem
elhamvasztja az időt és én
már csak
hamut látok
a hajad
tört részében

Miközben
a szeretet hirtelen
megsebzí a magányt
aminek nincs neve
de hiszen az
a szenvedése

8

A könny-ékszerek
amiket osztogatsz
amíg a földrengés
kísér
olyanok mint
a hó sötétségét elmosó
viharok

De mikor nem húzódsz már vissza
egyetlen visszhangú csigaházadba
és nem fojtod már el
a madarak dalát
amik világosabbá teszik
a fényt

Megsejtettem a szíved
hiányát
amit egyre
virágba borítok
mintha lenne rejtőzködő
hold

9

Annyira meztelen vagy
hogy átölel téged a hideg
csonttól csontig
sírtól sírig
hogy benned mely utolsó lélegzetet fojtja el
hogy mely utolsó átmenetet oltja ki
amely még fel is villanhat
a te éjszakádban

És akkor hogyan tudhatom meg
hogyan az évszakok
mindig intenek-e neked
hogyan a gyermekkori ösvények
nem taszítják-e
hívásukat
hogyan a test
nem görnyed-e meg
és van-e mindig ígéret
hogyan megvigasztalódjam?

És hogyan szállok majd
szembe az ismeretlen vonulással
az öröklét
halottaskocsijával
ami a keresztyét már
az ég tollazata
és a földalatti szarvasgombák
afrodikus illata
felé emeli?

Annyira meztelen vagy
hogyan egyedül leszállj
a tűz túloldalán
a fel nem fedett
találkozás felé?

10

A napfelkeltével
felismered a haldoklókat
azokban
a születés mentén
partot ért arcokban
elolvashatod a nevüket
a vad árnyék ellenére
ami megmarad az idő
súlyaként

A napfelkeltével
forognak a fénytől
kivégezve
a nagy fehér
cseresznyefa-kerekek
ezt mondod:
íme a föld
amit boldognak hiszek
anyaságában
íme a fény

és a dala
a meztelen emberek
halott bőréről
a köveik
kerekségébe
zárt lelkekkel
hogy túléljék
az öröklétet

11

Kimerülök amikor próbálkozom
az emlékezetemtől oly távoli
jelenlétedet megálmodni

A képed
a lelkemhez hasonló
izgalomtól lüktető űr

A varázslatod visszariad
tekintetem távlatában
az árnyad barlangjában

A te hiú vágyad után
elvesztem a vágyamat

Ezernyi örökkévalósággal
ünneplem
tested
hozzáférhetetlen bűvöletét

De bármily messze is légy
betörök szétszórtságodba
hogyan helyreállítsam a fényedet

A gyermekkorom óta fekve
két lábad
léptei alatt
fogadom szeméremdombod
gyengéd adományát

12

A holt fákat
gyümölcsök és madarak utáni
mardosó vággyal
önti el a folyó

Megrészegült
nyögésekkel
felfokozott
férfi-vágy előtt
szélesre tárva
mutatja magát

Néha úgy tűnik
hogyan a lelked
a víz fölötti ködből
a dombtetőn kivilágított
várba száll

13

Tested
titkos lüktetése
kezeim
keresztelőmedencéjében
a pásztorok
kiáltásai
a hegyekben

Az égbolt mi átadja magát
az időnek
a szenvedés
áldozatát szólítja
köldök-vágyától
fekete fényfolyamokat
köpdös

A te átváltozott nedved
az ajkamon
az éjszaka
leheletében
az oly futó
reménynek fenntartott
ideális kiáltás

14

Emlékszem arra az időre
amikor beléptem
a csillag
fényébe
emberi reménnyel
kinyújtott
kezemen
mint a Világ Serlegével

Emlékszem arra az időre
amikor elhagytam a földet
hogy a tengeren futkossak
összetörjem a só-tükröt
és kimentsem a szakadék mély örvényekből
az én halban gazdag Aphroditémet

Fejtetődön a csontok
félíg nyitva
mint délidőben
a zsalugáter

Már nem is emlékszem
a nagy szenvedésemre
oly kimeríthetetlenül
rátelepedett
az életemre

15

Ennek az idegen sötétnek
a legalján vagy
ami süllyed
egyre süllyed
a feneketlen
és csókok nélküli
tűzbe

Sehol semmiféle
ásatást nem látni
cserépedényekkel és csontokkal
ami régebbi
szerencsétlenségről
tanúskodna

Sehol
a legkisebb
genetikai nyom
hogy valakit
akár bűnözőként
azonosítani lehetne

Ennek az idegen várakozásnak
a legalján vagy
és várod
az üresség
szertartását

Sehol egyetlen csillagfény
apró sugár
a te szemhéjodon
hogy belenyugodjam
hogy végtelenül
élvezhetem sebed
látását

16

Visszatérésed
a meneküléstől
és szemtelen paraboláktól meztelenül
emlékezet nélkül
a szerelem
ismét kiegyenesített
hátgerincéhez
ami olajmécshoz
vagy a nappali
fényfoltokhoz hasonlít

És csak
egy hold van
tükör nélkül
az álom
rozsdájában
ami nem akadályozza meg
hogy belekeveredjünk
az éjszaka vonuló
szalonkák seregébe

Visszatérésed
át a fák
törött orgonáján
vagy a teljesen
ködpárás tengereken
a halottak ünnepéhez
hasonlatos
szerelem
antik
tragédiája felé

Csak egy
néma csalogány van
ami elválasztja az egyik levelet a másiktól
ami nem akadályozza meg átkutatni
az éjszakát
ébredése előtt

Az öröklét
 évszakainak
 sohasem gyógyuló
 tátongó sebei vannak

A gyermekkor vére
 mit magukba szívnek
 emberi formát
 kölcsönöz nekik

A öröklét
 évszakainak
 soha nem nyíló
 felhő-bimbói vannak

Az égből elrabolt
 angyal-lelkek
 vak virágokra
 hasonlítanak

Az öröklét
 évszakainak
 a rothadást megéneklő
 sírjai vannak

teli gyümölcsökkel

Isten lehelete
 csak a kövek tompa hangját
 kelti életre

Védelme alól
 kiugorva
 fellázadt
 a magas forrásokon a szív
 belezuhanva
 az ég
 kelepccéjébe

Fogságra ítélve
 megaláztatásra
 hogy a halálra
 és közönséges voltára gondoljon
 úrrá lett
 az agyag építészetén

Visszatért
a mértéktelenség
Big-Bang-jához
az embrió
szemérmével

Az eredetek
csillagjává lett
a fénysebességben
egészen a Nem-Végig

Egy szál zsályával
a fogai között

19

Asszony,
felébresztettek
egy csákányütéssel
megnyitottalak
a fény
érésének
a szerelem
állhatatosságának
megszakítottam
az éjszaka
és a csontjaid
közösülését

Asszony
az örökkévalóság
mulandó
nyoma
rajtacsíptelek
hogy várakozol
a kiáltás
megtörte
csontjaid
csendjét

Asszony
a Kelet
csírázik a szemedben
te
már
a szelet
várod ami
mint virágport hordja szét
a homokot

Férfi
ujjperceidet
már
a szárnyas pengékre
szorítod
amik szemedben csillognak
hogy szétválasszák
a húst a hústól

20

A te meztelen Napod
a te holt istened
a világ megjelenése fölött
az elhanyagolt szerelem fölött
amit ismét ki kell találni
mint az én első csókomat
a melleden

A te meztelen életed
árnyékmorzsa
a föld combjai között
kimeríti a lelkem
s megszállottan
verem a követ
és a dühös kiáltozásom
kortalan

Nincs semmi más
csak halálvágyam
félelmet keltő alvadt vér

21

A lábad bizonytalan
a fejed
az alakjukat változtató
felhőkben van

Az ígéret nélküli szerelem
gyümölcs nélküli virág
amit belülről rág az idő

A szemed korábbi
a nyelved csak pár
hűséges szót becézget

A szerelem
szétszórt hamuban tapos

Az idő vissza nem tér

22

Sokat szenvedtünk
hogyan fenntartsuk a földet
amikor az újra meglelt sírok felett
rázkódtak a cserepek

Tovább él
a hozzánk tartozó
ezernyi halott szeme

Az utolsó megcsönkült
fa
mintha aknára
lépett volna
egy lábon ugrál
a menekülő ég felé
igyekezve le nem verni
az újjászületés fészket

Gyenge kis fény árad
az örökkévalóság
összeomlásain
túl
hogyan vágyakozni lehessen
egy nő
bizonyosága után
amikor oly halandó
a szív?

XXIII

Örök időktől keresve az utakat
amiknek már nincsenek lépteik, sem hangjuk, sem szomjuk
amik a szerelmükhöz tartoztak
amik a néma szó sebeiben kígyóznak
amik a száműzetés határai felé tartanak
amik az idő egyetlen csontjait falják,
ami szakadatlanul rohad kitéve a hasát
a halál öntelt fényűzésének

Örök időktől a zarándokutakat járva
a hiú márvány síremlékek fölött, a gyanútlan csonthalom fölött,
ebben az árnyék-klimatizálásnak köszönhetően mindig megújult levegőben
érezhető, hogy az élet hiúsága az élettől elszakadás,
és végül azt hisszük, hogy a hátsónkat megedzettük
az istennel házas örökkévalóságban.

XXIV

Egyre több napra, fűre, fára és szélre lenne szükségünk,
hogy megszabadítsuk az időt végtelen vonulásától,
a nők részegségére lenne szükségünk, ami nem
a matrózok elcsípett éneke, hanem a hangok
csodafegyvere, hogy nagy tüzeket szítsanak,
amik a mi tengerünkben adnak a testednek életet.

Arc nélküli szobrokkal ékesített szarkofágokra lenne szükségünk,
hogy eltemessük a népek emlékezetének fekete homokját,
ami csak a vad vér atavizmusát szüli
a vihar kiáltozásaival teli gyászünnepen.

A boldogság zsebének a fenekéről kirántott
csillagok menetére van szükségünk, minek neheze esik ott lenni,
igazat szólva, csekélység megtisztítani az időt,
amit az örökkévalóságot kihívó kegyes bűnök húznak a mélybe.

XXV

Mennyire szeretnénk kutakban lakni, amik
szájában kifolyócső és amiket elvisznek a vándormadarak
és amit a madarak csapta szél elsodor
a meghasadt bőrök és a virágszirmok fölött.
A virágok között felejtett szószékekre felfeszítettek arca
a fekete napban vibrál félelmet várva,
ami megtiltja a hála szavait,
és visszaadja a vakságnak a lelkét.

A belek lázadása - az értelem csak egy felvillanó villám -
kelti a káromlás-tésztát, egy jó kenyeret,
ami a halál üveg-dagasztóteknőjében dagad,
és te, Isten, távoli jelenlétedben
már jó ideje nem a madarak kútjából
iszol, amelyek áthaladnak a te utolsó keneted dombja fölött,
oh, kiáltások éje, amikor mi mindannyian bűnöktől lemeztelenítve
sokkal inkább az örökkévalóság tájává válunk.

XXVI

A tengeri szélben táncolnak a szellem tükrei
a tenger bálján, ami felkínálja magát teljesen meztelenül
minekünk, emberi alak nélküli úszóknak,
akik a hullámok tajtékjában megsemmisülni kívánunk,
feloldódni idő-démonokká,
és a halál mélyében folytatni az életünk,
mint fény-illúzió a mozgó hullámokon.

Közben a semmi integet az összezavart magánynak
behódoló szerelem csillagainak
- a fészkekkel terhes éjszakával, az örökkévalóság
koporsójával, a csillagok fel-felvillanó mozgására nyitott
emberi alaknak szánt csapdával egybeolvadó semmi -
majdnem elfeledve az eleven emlékezet nyomait,
amik mozdulatlanságba zárultak a halál emlékezete előtt.

XXVII

Látva a csillagokat kihunyni egyiket a másik után az égen,
amit csak a nagyváros visszfénye világít meg,
a kezem lombja simogatja eltűnésüket,
mint az arcod belesülődését a tükörbe.

Magas ablakom rácsára támaszkodva
- árva táj hajlik az univerzum visszavonulására,
s látom a sűrű ködöt, mi a tenger hányadékából száll fel
letompítva a betontömbök éleit.
Mennyi a szerencsétlenség-követ ezeken a kísértet-hajókon,
amik sem a földhöz, sem az éghez nem tartoznak, várva,
hogy megbocsássanak a húsnak, ennek, az idők naptárában
sohasem feltüntetett apokalipszis ítéletének az alapján.

A földről felszálló kiáltások számára elérhetetlen
obszidián éjszakában kéjelgő, mozdulatlan ég
és az égnek örök ötletet szolgáló föld között
az álruhás véráldozat-istenek
egymást kérdezzetik a mindig újjászülető haláluk kövei alatt.

Ha két elveszett csillagra hasonlítunk, a meztelen sötétség
két csillagára, a hold piramisa felett,
a föld fájdalom és az ég szabad tere között
tudd, hogy mindig a te arany álmodat viszem az oltárhoz,
és hogy a szívem mindig teérted fog dobogni egy amulettre vágva.

Tehát aludj, szerelmem, a fejemben nyugszol, ébren vigyázlak.
Egy másik nap lesz holnap melletted,
amit csak a türelmes temetők ismernek?

XXVIII

Habár a napfelkelte feltörte a fák derűjét,
nem sikerült a fényének elmosni körülöttük
a szenvedés kiáltásaiban függő árnyakat.
Megpróbálhatjuk a körülmények szemrehányásával visszatartani
egy vértől fuldokló nő kinyújtott kezét,
aki még kíváncsiabb, amikor a remény már kihuny,
ha csak fel nem ébredünk az azúr lelkiismeretes lélegzetében
és biztosak nem vagyunk tartós büntetlenségében.

Felemelheted a kezed, amennyire tudod,
lehet a nap vakító fénye felé,
lehet hogy az éjszakai szemhéjak álmát zárja börtönébe
vagy egyszerűen, hogy elégjen a szerelem utolsó villanása.
Az állandóan az élet szemetében tanyázó rémület
széthasítja egy örök vágy képzetét, ami szétfolyt
az ágy holdfényében, mint a kezem a combjaid között.

XXIX

A bemetszéssel kapcsolatos gondolatokkal éltünk a kétségbeesés delén
ahol felemelkedve a tenger kezdi megszabadítani a sírokat a halottaiktól,
akiknek a sírfeliratait soha le nem leplezi,
ahol felemelkedve a szűzlány-ártatlan tenger félreérti
tested kék alakját, amit a homok képtelen volt tovább őrizni.

És a tenger annyira irreális, amint a vitorlái között várja a szelet,
amit az asztalunkhoz kíván vezetni, hogy elfilozofálgassunk vele
a víz- és szó-molekulákról, amik minket megkeresztelnek szerelemmel,
a hajótöröttek, mint láthatatlan halak a vihar közepette,
a magány mozdulatlansága a hajók verte hullámokon,
a fényrészecskék a halpikkelyeken,
a szakadék-mély örökkévalóság, fogyó lélegzetű ólomszörny.

Mint a tenger, beavattál engem a csukott szemek és a néma szó titkába,
és most az ősidők meztelen partja fölé hajolok,
ami elfelejtette megőrizni a véred lábnyomait
és visszaadni a csened visszhangját - amibe oly szerelmes vagyok -
az örök idők szikláiról, ami magától elfakul.

Emlékezni fogsz arra, hogy hogyan tápláltalak a már nem létező tavasszal?
A sorsod fölötti virrasztástól elnehezült, égő szemem belemerül
álmaid szűk testébe, ahol mezítláb lépkedtünk
a te eleven haláloed körül zokogó csillagoktól
reszkető hajnalig.

XXX

Oly gyakran járni a halottak lábnyomain,
oly gyakran újjászületni a fű tükreiben,
és ismét a föld magányában találni magunkat
a fenyőrigók ibolyaszínű sorfala
és a jelenlétüktől szűk árnyaik között.
Nem tudtam, szél-szerelmem,
hogyan piros madár ajkaid
az éjszaka tejére várnak.

Oly gyakran áthatolni a kövek tekintetén,
oly gyakran lemérni a test élettartamát,
és az árnyékává válni
a vér úttalansága
és a csend kantátája között.
Nem tudtam, adomány-szerelmem,
hogyan fekete üveg tested
a hold fűzfája alatt zenél.

Oly gyakran oltani a lélek szomját,
oly gyakran táplálkozni a csillag-magokkal,
és steril virágporként szétszóródni
a bűnbánat kis sebe
és a csalás ostorcsapása között.
Most tudom, fény-szerelmem,
hogyan a lélegzeted legmélyén
az örökkévalóság átlátszósága fészkel.

XXXI

Megint lemegyünk a keresztúton,
ahol a gyilkos árnyék igyekszik feloldani minket
éppen ott, ahol összefutottunk
a világ születésével
egy mulandó templom magányában.

Mindig ott leszel, amikor feltűnik az út,
te, türelmetlen szépem, kinek hüvelye remeg,
mint a lomb a nap szellő-fuvallatában, ami lenyugszik,
miután a nappal túlburjánzása
újjáteremtette a világot?

Megint lemegyünk a keresztúton,
miközben ügyetlen cseleket rögtönözünk,
hogyan elkerüljük az éjszaka vámosait.
A misztrál röptében leakasztja a csillagainkat,
és a csillagászati diaszpórába menekülők
határai felé viszi el mind.

Mindig ott leszel, amikor feltűnik az út,
amikor a delet vagy az éjfél üt el
a halálod üreges fatörzsén, te,
ki vagy a szerelem parancsoló szükséglete?

XXXII

Ma reggel egy csepp vér sem látható a síkon,
végre megmondhatom neked, hogy szeretlek,
anélkül, hogy félbeszakítanának a holtak kiáltásai,
akik éjjel egymás mellett fekszenek,
mint a szeretők, mint mi ketten, akik szintén elfelejtettük
a testi vágyat és az izmokkal átkötött életet.

Siessünk szétnyitni a csókok ajkait,
a hóhérok adta haladék csak csalás,
és oly sok emléket kell egymásnak megbocsátanunk,
oly sok, a börtön úrjében felhalmozott képet,
hogyan a misztrál, ami évszázadokon át siet
hatalmas léptekkel az egymásra dobált holtak fölött,
képtelen elúzni az örök idők óta feketének tűnő felhőket.

XXXIII

Felszólítottak elmondani, hogy a vállunkon
már képtelenek vagyunk megtartani a világot,
hogyan a lábunk megroggyan a vállunk terhe alatt,
hogyan széles szárnyaink nem kapnak lélegzetet,
hogyan a tekintetünk üres ciszterna
a fényt hívó szempilláink csapdosása nélkül,
hogyan vesszünk már semmiben sem leli örömet.

Felszólítottak elmondani, hogy a szavaink
már nem fontosabbak ezer gyermek-halálnál,
hogyan a hangunk a szavaink tömegsírja,
akkor hogyan mondjuk el, kérdem, hogyan
mondjuk el a csillagok tágra nyílt szemébe,
és kinek, kérdem, kitől kérdezzem,
kinek kell elmondani a semmit, mert
már nincs vállunk, sem lábunk, sem szárnyunk,
sem tekintetünk, sem vesszünk, mert már nincs

szavunk, sem hangunk, saját magunkból nincs már semmink,
mert mi ebben a vér- és csont-időben vagyunk,
és az örökkévalóság máglyáján égő lélek ezen idejében.

XXXIV

Kémlelgettük az időt fa,
ház, az élettől a halálig
észrevétlenül vonuló
emberek formájában.

Lehet, hogy egyszer kibuggyan az eleven emlék
azokról, akiket szerettünk, és akik minket félreismertek.
Lehet, hogy öleléseinknek megőrizte nyomait,
és ha az idő szét akarja teríteni abroszát
a tenger fölötti ősrégi szikla-asztalomon,
és ha a tenger, aminek mormolását hallom a tengeri szélben,
fel akar jönni énhozzám, hogy a szerelmedről szóljon,
lehet, hogy ismét a napod madarává leszek,
ami az éneked tüzeiben újból megégeti a szárnyát.

DAL ANNAK AKI AZ ELVESZETT IDŐBEN VAN

XXXV

És íme ő, aki a jelenben van:
a keze a föld kerekességét simogatja
és a szeme készen a fény zsoltáraihoz.

És íme ő, aki az elveszett időben van,
aki sehonnan sem tér vissza soha,
és akit az esküvői roncsban kerestünk.

Mit mondjunk a csalásokról, miket a szerelem halmoz fel
a meztelen simogatások emlékeiben
vagy egy zavart hang áthatolhatatlan Semmijében.

Oh, a fekete naphoz közeli, soha el nem múló vágy,
ami meglep minket az új formánk
ismételt feltűnésekor, amit soha fel nem használnak
az elmúlt időről kiejtett szavak.

Oh, démonok, akiket el akarunk felejteni, s akik felbukkannak újra,
és a derünk tüzeiben lángoló szelet nyelik.
A fényt a szerencsétlenség fölé akasztják,
és ránevetünk a szükséges csendre, ami eloldozza
az örökkévalóság szükségtelen megbocsátásának a láncait.

XXXVI

Már nem ugyanazt az álmot alusszuk
már nem ugyanabban az ágyban fekszünk
az éjszakánk szertefoszlik
a vágy-felhők szívében

Az ágyad üres, bár ott a tested
a tested az angyalok zuhanásában alszik
a szerelmünktől elsötétült szemed
az én éjszakámat figyeli

Együtt hordozzuk a be nem következő
hajnalok terhét.

XXXVII

De te felkelsz
jární fogsz
beszélni fogsz

A téged vágyó kezem
kinyitja az ajkaid hajóját
az én ajkaim megmagyarázzák
a szavad titkát

A szemem már egészen felfog téged
mint a házunkat a hold alatt

Újból szelíd éjszakáink lesznek
az évszakok fészkeiben
és a szerelmünk magába fogja olvasztani
az örökkévalóság derűs csendjét

*Serge Bec: «Suito per uno eterniota/
Suite pour une éternité/Suite für eine Ewigkeit»
Éditions En Foret/Verlag Im Wald, oktober 2002*

FELIPE BLANCHET
(1961)

Soha
(*Jamai*)

Nem felejttem el soha
Ezt a várakozást, ezeket az erőfeszítéseket,
Amik számodra oly kínzóak,
Oly szörnyűek, oly nehezen elviselhetőek.

Nem felejttem el soha
Ezt a rémült kiáltást
Egy megkínzott, vérző,
Félholt testből ébredve,
Ami engem szólított,
Ezt az élet-kiáltást,
Ami épp a kéj előtt
Oly gyorsan hagyott el engem.

Nem felejttem el soha
Ezeket, az én melegségemet kereső kezeket,
Ezt, az én szavaimat kereső szívet,
Ezeket, a fényt kereső szemeket.

Nem felejttem el soha
Ezt, a lélekig ható szerelem-ajándékodat,
Ezt az életet, amit mi teremtettünk,
Ami a legszebb köteléknél is
Erősebb kötelék.

*Felipe Blanchet: „Subre caro e camin, li revouluounàri”,
L’Astrado prouvençalo, 1989*

Provence
(*Prouvenço*)

Nagyon messzire látni
És a fény meg a lég tiszta s az ég átlátszó
Nagyon világosan látni
És a nap színei a dombok fölött csillognak

Az életteli kis városok
És a szellemük meg a lelkük
Mindenütt belevésve a kövekbe s a fákba
Oly nyugodt és mégis eleven a tenger

Mindenfelé barátságos és boldog emberek
És annyi komolyság
A szemekben és a kezekben
És a szeretet-nyelv - rászolgált a szent jelre

Tapintani és belélegezni és megízlelni
A meleget lehelő ország testét s erejét
És a könnyű szellemeket
Az őket fenntartó finom mozgásban

*Felipe Blanchet: „Li cant di camin qu’ ai treva dins l’ autouno”,
L’ Astrado, Berre l’ Etang 1993*

MARC DUMAS
(1932)

Újjászületés
(*Tourna renaissance*)

Az angyal éjjele
(*La niue de l'ange*)

Az angyal éjjele
majd letörli a szakadék visszfényét
minden áldott reggel
a szó sorsa lehet.
És az út ismét téged fog várni...

Hirtelen az emberi lélek szenvedésének
(*Subran en ribo di cresten*)

Hirtelen az emberi lélek szenvedésének
és az isteni test örömeinek
a csúcsa legszélén
háromszoros gondolat
vizsgálja át az ösvényeket,
A felszabadulás hatalmassága
a végtelen horizontjaiban testesül meg.

*Marc Dumas: „Camin d'un Santuàri”,
Edicioun dóu Reviho-pastre (évszám nélkül)*

ANDRIÉU RESPLANDIN
(1932)

(Dombom, íme itt vagyok....)
(*Colo me veici.*)

Dombom, íme itt vagyok.
Mindig egyformának találtalak. Folyton szelíden
változó s ugyanakkor mozdulatlan. Bach zenéje vagy, az
idővel dacolsz.

Dombom, íme itt vagyok.
Újból hosszan elbeszélgetünk, de én meg nem szólalok,
csak hallgatni foglak: órákon, évszakokon átbeszélsz, elmondod
majd, mit rád bízott a szél.
Egy napon azonban majd én is mondok neked a szívemből
jövő súlyos szavakat.

(Domb, mit mondjak neked...)
(*Colo, que te digue*)

Domb, mit mondjak neked:

Amikor a négy horizont felől jön felénk a fény, nem szeretnék
az árnyéktól megözsvegyülni.

(Az este, ami lassan közeledik...)
(*Lou vèspre, que d'aise vèn...*)

Az este, ami lassan közeledik, eltakarja a fákat,
és te jössz, mezítláb a nyár világos-sötét langy legén át.
Átölelnék az illatok.
Vad fű-ajkad és éj-hajad nyújtod felém.
Megérdemlek én ennyi illatos áldozatot?

(Az apró léptű öregasszony...)

(La vièio di pas..)

Az apró léptű öregasszony megpihen a meleg kövön
egy bájos délután mit a víz zenéje tesz örömtelivé.

Még a tarka szárnyú pillangó sem tudja megzavarni
bájával a félálomba merült vén szilvafát.
A vén város óráján megállította a mutatókat az idő.

(Eljöttem a dombra...)

(Venguère sus la colo...)

Eljöttem a dombra és Terád gondoltam.

A megtámadott, utakkal sebzett síkról súlyos
füstök emelkednek, mint a nap elé akadályt állító
láncolat.

Eltűnt a levegő könnyedsége, a szelíd illatok lágy
keveréke. Gonosz zajok kopácsolnak a síkon, felzavarják
a korai hajnali énekek szimfóniáját.
És én, ki ismertelek téged illatozónak, tisztának és
dalosnak.

(Amikor éppen csendesedik az eső...)

(Quouro la raisso ven...)

Amikor éppen csendesedik az eső, amint a mohó nap
átfúrja a felhőt, és áthatol az erdőn, megremeg a földből emelkedő
élet.

Amikor a nap első sugarai még gőzölögtetik a kedves
kertet és a földből kiemelkedő nő illata árad szét.

Akkor mondom ki a neved...

(Eljöttem közölni veled...)

(Te siéu vengu dire...)

Eljöttem közölni veled, hogy nyílnak az aszfodéloszok.

El kell jönnöd, a domb szép.

Megyünk, mezítláb, a harmatban és a részegítő vad
illatokban fürdő reggelben.

Megyünk míg a nap fel nem issza eléggé, hogy leheveredhessünk
a száraz és édes fűbe.

El kell jönnöd...

*Andriéu Resplandin: „D'enfre terro”,
L'Astrado, Berre L'Étang, 1989*

Napfogyatkozás
(*Esclüssi*)

Fény-rojtos
Fekete nap.
Sötétség, futó éjszaka,
Teljes, pont délben.
Pompázatos, magával ragadó
Napfogyatkozás!

(A kertben szertegurult gyümölcsök...)
(*Frucho floutouso à l'orto*)

A kertben szertegurult gyümölcsök,
Szél széthintette levelek,
Tétován kavargó víz,
Robbanó árnyék.

És az ujjak között átsikló idő.

*Andriéu Resplandin: „À l'oumbro dóu guidoun”,
L'Astrado, Berre l'Étang, 2003*

gallo

VONAOD

Páfrány (*Foújere*)

Azt hiszem séta közben olykor
két farkast látok futni hogy elrejtőzzenek
az árnyat adó tölgyek alatt...
Arrébb szobalányok vállukon viszik
Nançonba a fehéreneműt
s eltűnnek a sötétben
a malomkeréknél... Férfiak
szólítják az Igazságot mintha
a sikátorokba szökött volna.
Tudjátok, hogy még ma is
hallani az őszi avarban
egy kicsit a visszhangokat?

breton

ANTONY HEULIN
(1972)

(egy felkapott homokszem...)
(*ur gran jibl foeñvet get aer*)

egy felkapott homokszem
egy megvadult óceán
felszínén
az egyik parttól a másikig szalad
de egyik sem elég jó neki

gascon

GILABÈRT NARIOO
(1928)

A Korinthoszi-öböl
(*La mar de Corintia*)

Féltékeny a tenger, féltékeny
a fehérbe öltözött Parnasszusra
és az Ó Hegyre,
mi ott zöldell, ott uralkodik
gőgösen, lenézően
és évszázadokon át nevet rajta,
gúnyt űz a kedveskedéséből,
panaszaiból, fájdalmaiból,
még csak le sem hajtja a fejét,
hogyan megcsókolhassa.
Féltékeny a sík tenger
a Föld kerek csípőire,
a madarakra, amik a levegőt isszák
és ismerik a menny dolgait,
és egészen leereszkedve elmesélik
a földnek.
Féltékeny a zöldes tenger
a színekre, a virágokra,
a föld melegére
és a kiáltásokra.
Ma kissé megharagudott a tenger,
mert csipkedve ingerli a szél.
Kinyújtózkodik, szétterül,
hogyan kimutassa, mennyire megveti
a világot.
Magas hullámok csapdossák a levegőt.
Az ég felé ugrál a tenger,
lángnyelvként fel-felszökken
és bömböl
és bög.
A meztelen halakat
a levegőbe dobálja,
hogyan higgyenek benne a madarak
és hőszerű tajtékjával
a hegyet utánozza.
Kinyúlik, fehér lánc,
felfuvalkodik, mint a Parnasszus
fekete erdőt vet
magára. Meggörnyed,
elfordul, majd visszafordul
ezernyi hajlongással,

közelebb megy, visszafelé indul,
majd elbődülve
visszatér.
Azok menekülő menete,
akiket a föld táplál,
fákat látok, virágokat
egy szűk, kissé zöld mezőn
rémülten ugrándozó csikót.
Íme csillagokat locsol le.
És áthalad rajtuk a szél...
Csúcsokat, hegygerinceket látok,
szűk és sötét hegyszorosokat,
a mélybe leguruló örült
hógörgetegeket:
egy lángokat kibocsátó ágyút,
egy előretörő gyalogos
sereget kirántott karddal
a kezükben.
Oh, Istenem, ne késleltess
te, az elveszett hajót!
Elrejtőzni, elrejtőzni! Ma a tenger nem kegyelmez.
Ma a tenger harcba száll.
Dascalioszt fojtogatja.
És a szél, az ő cinkosa,
görbe és erős karmaival
segédkezik,
mint acélkampókkal,
hogyan összezúzza a Föld
lábait.
Karmaival a sziklába,
a kavicsba kapaszkodik!
Karmolja, rágja, csapkodja
fel-felszökkenve,
felkapja a sódert
és erővel visszahajítja,
de a föld megvetően
nem válaszol:
becsukja a szemét, elszunnyad,
álomba merül.
És a tenger kifulladásra
elnyúlik, kinyújtja karjait:
hogyan tönkretégye
az antiquira-i kikötőben
lent, elrejtve,
egymás mellett, tompa csapdással,
a másnapi halászatról fecsegő,
himbálódzó bárkákat.
És a szélnek, ismeretes, egy szava sincs.
A vakmerő szövetségesből árulóvá lett:
nyalábonként lopja tőle a halat és viszi el,

hogy azzal fűszerezze a kecskék
legelőjét.
És ha megtetszenek neki a lányok,
sóval hinti be a hajukat, a szégyentelen.
Ezt talán az éber palikárok számára
teszi?
Hogy ma este ízletesebbek
legyenek a csókok?
A szél csak egy ugrabugra
bolond. Magyarázat nélkül
elszalad, majd visszafut,
kifárasztja a tengert,
felkavarja, összerázza.
Másnap az ismét kisimul,
mint eleven ezüst fedte tükör.
Alig várja, hogy megcsodálja
a vén Ó Hegyet.
Oh, a kacér, csak gúnyolja
a fehérbe öltözött Parnasszust.

*Gilabèrt Narioo: „La Mar de Corintia”,
Escòla Occitana d’Estiu, Per Noste, 1988*

elzárja

CLAUDE VIGÉE
(1921)

A fekete csalánok
(*Schwarzi Sengessle*)

Néha azt hiszem, hogy még
a fülemben függ azoknak
az elmormolt szavaknak a visszhangja,
a régen elfelejtett hangok
szinte
teljesen némán mondják:
Így suttog a mezei eső
ősszel
türelmesen a száraz leveleken át
a szürke tölgyerdő szélén
ahol a Rootbäschel csobog
és cseppenként a földbe szökik
szelíd egér-léptekkel
egész mélyre
a fekete csalánok közötti ösvényen

Laude Vigée: „Les orties noires/Schwarzi Sengessle”
Flamarionn, 1982

GABON

PIERRE ONDOUNGA PÉPÉ
(1950)

Skicc a költői művészet meghatározásáról
(*Esquisse d'une définition de l'art poétique*)

A költészet
Az mi éltet
A költészet
Ha akarod
Mit Isten adott
Elmond mindent
Megtesz mindent
Nem tilos ott semmi
A végletekig el lehet menni

A költészet
Maga a dallam
A költészet
Ott van a dalban

Költészet miben
A célzás megengedett
Költészet miben
Túlzás is lehet
A szavakat leleplezik benne
Körülírás nélkül hogyan is lehetne

Mint gyémánt olyan a költészet
Mivel kedvesed lep meg téged
Lágyan suttog neked
De felizgatja lelkedet
A gyengédséget szereti
A cirógatást meg nem veti

A beszéd ő maga
A nép durva szava
A különös szóképek
Miket sokan meg nem értnék
Ő az elegancia
Ő a harmónia

Mint egy repülő szőnyeg olyan a költészet
Ha olvasod szállsz sebesen szinte érzed

Mégis mi a költészet?

GALÍCIA

BERNARDINO GRAÑA
(1932)

Vers Emilio bácsiról, a cangasi tengerésről
(*Poema de tío Emilio, mariñero de Cangas*)

A tenger a tiéd, Emilio Bácsi.
Te ismered a tengert.
Én nem ismerem.

Messzire mentél, evezve,
míg a levegő halai
frissítették fel a bőröd.

És a tenger feltárulkozott,
és te szegényes gályán,
te egyedül, jársz-kelsz.

Congorsai, baleai, cangasi,
vigoi tengerész,
csak a tengerből tudsz olvasni.

Csak a tengerből tanulsz,
csak a tengerből mersz életet,
csak a tenger ad neked
munkát.

De jól ismered a mesét,
mit az élet s a tenger mesél,
Emilio Bácsi,
a tenger,
ami a tiéd.

*Bernardino Graña: „Profecía do mar”,
Xerais, Vigo, 1995*

SALVADOR GARCÍA-BODAÑO
(1935)

Élmény a szerelem idején
(*Vivencia en tempo de amor*)

A lét mélységeiben, a létezés bensőséges
magányának valódi forrásaiban,
egyszerre feltör a szerelem,
hogymegmentsen minket
az oly magányos élmények kínjaitól.

A forró szerelem, amit érzünk,
ami minket önmagunkká tesz
minden pillanatban,
a mi szerető létünk eredetének
legmélyebb gyökereiből származik.

Ez a mély szerelmes lét, amit élünk,
le fogja győzni
a múltban szerelmet,
e nagy reménytelen szerelemmel
már annyi éjszaka eltelt.

Ki engedi meg leállítani az időt,
jaj, ki engedi meg,
kedvesem, hogy megálljunk
örökre
ezen a földön, ahol a te gyengédséged
szövi a mi örök nászunkat.

Jaj, ki engedi meg?

*Salvador García-Bodaño: „Cidade virtual”,
Biblos, Colección Mandaio, A Coruña, 2003*

BERNARDINO GRAÑA
(1932)

Mark Tobey haláláról, miközben a tengerben áztatom a lábamat
(*Para a morte de Mark Tobey namentres baño os pés no mar*)

Most (lábammal a vízben) Mark Tobeyre gondolok,
Marky Tobeyre, a festőre, ugyanakkor költőre,
aki a több millió munkás és fényképek
és szemek és még több szem
és kis pontok

New Yorkját festette
és a léptei sugarait és a tűzijátékokat
és az utcák szakadatlan örületét.

Gondolkodom, elmélkedem, és verem a taktust a víz felszínén,
nukleáris üzenetet az alakokon túlra...

És Mark Tobey meghalt,
vagy nem halt meg teljesen és meg szándékozik halni és megfeledkezni magáról,
és már csodálatot keltett

és én a vízre egy jelet festek a lábammal,
egy különös, titokzatos írást,
magam sem
tudom - végül is ez a világ teljes ábrázolása.

A világot akarom megfesteni,
és megölök egy dühöngő és vad bögölyt
és egy lovat is, ha az, amelyik törvényt sért, megölöm.
És azt akarom, mondom nektek, a világ
legyen lekerekített és jól megfestett,
örökre, jaj, megfestve, mint egy nyolcas.

De jaj, most nézd,
nézd a gyümölcsöt,
nézd a hideget, mi örökre itt van a parlagokon,
a hatalmas tengereken, a sivatagokban.
Nézd, hogyan kúszik és dörömböl más holt ajtókon,
s pontosan beszedi a pénzt, mint a bankok.
És szégyen gondolkodni, legalábbis rágondolni
a hátafra zuhanó nyomorra.

Gondolkodom, elmélkedem,
és lustaság lesz úrrá rajtam,
Kimondhatatlan aszepszis a városokban,
és azt is beleértve, oly nagyon, amint érezhető,
amint a hullámok
mossák a lábamat.

Mosom a lábam, meresztgetem a szemem, gondolkodom és mondom:
miért van a lábamon tíz ujj,
miért kell megmosnom, ha sohasem,
sohasem nőnek meg a virágok, sem a lelki nyugalmam,
ha belep az iszap, legyen finom bár,
és van Mark Tobey is,
ha meg is halok...

(Tudom, hogy minden sírban...)
(Eu sei que en cada tomba)

Tudom, hogy minden sírban
ott hever egy kard
várakozón.

Tudom, hogy minden halottban
benne él egy kiáltás
várakozón.

Tudom, hogy e vereségben
ott rejtőzik a győzelem
várakozón.

Jól tudom.

Ezt mondják a neveitek
a sírköveken
várakozón.

*Salvador García-Bodaño: „Obra poética”,
Edicións Espiral Maior, A Coruña, 1993*

GHÁNA

KOFI AWOONOR
(1935)

A szövő madár
(*The weaver bird*)

A szövő madár a mi házunkban építkezett
És az egyik fánkra rakta tojásait
Nem akartuk elkergetni
Figyeltük hogyan építi a fészket
És lestük hogyan rakja a tojásait.
És a szövő visszatért mint tulajdonos
És üdvösségről prédikált nekünk a háztulajdonosoknak
Azt mondják nyugatról jött
Ahol tengeri viharok támadtak a sirályokra
És a halászok fáklyák fényénél szárították a hálójukat
A szentbeszéde mi magunk jövőjének
És a mi új láthatárunk mintegy az ő fészke.
De mi nem tudunk csatlakozni az imákhoz és a hírhozók válaszaihoz
Minden nap újabb otthonokat keresünk.
Mert az új oltárokhoz igyekszünk újjáépíteni
A szövő madár ürülékétől szennyes régi szentélyeket.

GÖRÖGORSZÁG

JANNISZ VAZAIOSZ

Látomás
(Οπτασία)

Ne menjete fel
a menny kupoláiba
a világ természetes fedele
nem engedi meg hogy áttörjétek
ha megpróbáljátok
semlegesíteni ellenállását
nagy veszélybe kerültök...

MARGARITA FRONIMADI-MATATSI

(Közülünk...)

(Νιμενι...)

Közülünk
senki sem
talál
gyógyszert
erre a bajra...

Egyedüli kiút
a végső
megoldásban rejlik:
„fáj a fejed,
vágd le a fejed”

Ki teszi meg ezt;
Senki!

(Jobban szeretnék...)

(‘Ενα κομματι...)

Jobban szeretnék
egy darab
fehér égboltot
kenyérnek
levegőnek
víznek...
a harmónia
dimenzióiban
emberi
méretekre
bomlott
parány
kék
darabját

egy darab
égboltot
a szív és értelem
szabad
kikötőjéül...

(A fonalat...)
(Τον μιτο)

A fonalat
fogd erősen,
a fonalat,
ami majd vezet téged
kalandos
útkeresések nélkül

a földalatti
bün-te-tés-től
a szellős és napsütötte
álomba!

*Μαργαριτα Φρονιμαδη-Ματατση: „Οι Αιπετοι”,
ΕΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ, Αθηνά 1997*

ANDREASZ KARZISZ

Végkiárusítás
(Ξεπουλημα)

Kipróbáltuk szívósságunkat
egy marék havon

Az életünk
por és könnyecseppek keveréke
Kő-nehez alvástól
térdre kényszerített élet
A magány szikláiba
vésett álmok alatt

A romokon szétszóródott
remények
Harminc ezüstért
ábrándjaink végkiárusítása...

Két margaréta között
(Αναμεσα απο δυο μαργαριτες)

Az álmok
kék pulzusát támogatva
láttam a holdat
amint a fehér gondolatokat törli el
a föld felszínéről

Vágyteli szívvel
Ott felejtve két margaréta között
igyekszem megérteni
terád emlékezve
Van élet
Az élet az én szomszédhozó
Önmagam összes sejtje

Ανδρεας Καρζης - kéziratából

VASZILIKI K.LEONTARITI

Alak

(Χρομα αφης)

Nézem...
Csodaszép, egyetlen
alak,
Vérrel áradnak a rózsák
és szaladsz...
A félhomályban
a gondolat lágy nyergén
száraz könnycsepp
csorog...
megpróbáltam visszatartani
de a vers zokog

VASZILISZ VITSZAKSZISZ

Tűzijáték (Πυρτεχνημα)

Ráfűjt az éjszaka
Az alkony paraszára
És mintha apró szikrák pattannának
Megtelt az ég
Csillagokkal

Kérdés

Láttam a kék hullámot
Táncolni a tengerparton
Szélcsendben és gyengéden
Amint dalolva megtörik

Láttam feketén és keserűen
Mintha kígyó sziszegne
Hol mintha hegy emelkedne
Hol mintha árok szakadna

De mégis, csak nem a hullám?

Mezei virágok (Αρωλουλουδα)

A kökörcsin szirmai alól
A tavasz mosolygott
Fehér fogaikkal csillogtak
A margaréták
A zöld réteken
Ezernyi vörös ajakkal
Küldték csókjukat a nap felé
A pipacsok
És a ciklámenek,
Majd eljön azoknak az órája is
Amikor a felhők szállnak délre
A fehér, megrémült madarak nyomában
Lehajtott fejjel
Keresve a földet hogy megcsókolják a holtakat
Elzokogják a bánatukat

(kéziratból)

Költészet
(Ποιηση)

Leereszkedtem az örök szó lejtőin
Reményeket vettem mint hullócsillagokat
És mosolyt arattam ibolyaszín hajnalokon
A fűszálak ajkaival megérintettem a tavaszt
És éreztem a kert leheletét
Az ujjaim hegyével.
Szememmel átéltem a ciklámenek bánatát
A száraz ágon megfogtam az égés nyomát
És beszívtam az esti eső illatát a kivilágított körutakon
Hallottam
A pillangó szárnycsapásait
A pók szövőszékének kattogását
A szél álmát
Láttam
A virágot a gabona hajtásában.

—

Valahol ott a közelben
Lépkedett lábujjhegyen
A költészet

(kézirat)

HRISZULA VARVERI-VARRA

A győzelem

(Το καρδος)

Meztelenül járt
és mezítláb
egy kegyetlen világban.
Arcon csókolta
az igazságot,
szégyellte a hazugságot.
Egyetlen egy bíró
sem adott neki igazat.
A lelkiismerete
ekkor elítélte
a farizeusokat
Egyedül maradt, de szabadon,
halhatatlan tollakkal
megsebzett lábain

A segítőtársam

(Ο συμπαραστατης μου)

Nem engedelmeskedem
az elavult Törvényeknek
Nem mondok
sem nemet sem igent
értelmetlen hatalmaknak
Védelmem ellensúlyozásául
az értelmem
egyenesen és megingathatatlanul
halad a mennyország felé.

A bőség hiánya
(*Ελλειμμα ευτιχίω*)

Gazdag voltál
amíg meztelenül jártál
régí könyveket vásároltál
Elszegényedtél
amikor számolni kezdted
a bank-
betéteidet
Vesztet
a bőség hiánya

Ανθολογία, ΔΕΕΛ, Αθήνα, 1999

GRÖNLAND

dán

ADAM NIELSEN
(1929)

Jövő
(*Fremtid*)

A főkainat
csak azért cserélem fel
zsinórral
mert elvesztettem
az őseim lelkét.

Az ablakon a belet
csak azért cserélem fel
üveggel
mert még nem tudom
hogy mi történik ezután.

OLE KORNELIUSSEN
(1947)

Az ország kivilágosodik
(*Landet oplyses*)

Amikor az éj lámpái kihunynak
amikor felkel a sápadt fény
az ország megváltozik

Amikor a sötét eloszlik
majd megnézlek
Megváltoztál-e?
Eloszlik-e a sötét?
Megváltozik-e az ország?

Megláthatlak-e téged
amikor eloszlik a sötét?

A sötét nem végtelen
Az ország megváltozhat

Én már láttam
az éles fényt
Ráléptem már
egy csodás földre

Történik majd valami!

Amikor az éj lámpái kihunynak
visszatér a fény
Az ország az enyém lesz
és ismét megváltozik

*SILA (Præsentation af grønlandske
digtere og forfattere af i dag - en antologi),
Kalaallit Atuakkiortut og Forlaget Atuagkat, Nuuk, 1996.*

grönlandi

KRISTIAN OLSEN-aaju
(1942)

Szélcsend
(*Qatsunngarik*)

A folyó zúg

Az ősz színei
vakítanak

Mosolyogva közeledsz

Íme a szélcsend

Látvány
(*Isiginnaagaq*)

Amikor elhalad
látja
három
nemzedék
tőzegházait
emeletes házak
kedvéért
földig rombolták

*Kristian Olsen-aaju: „Sarfap ikerinnaani”,
Atuagkat & Compagniet, Nuuk 1995.*

GRÚZIA

BESZIK KHARANAULI
(1939)

Gólya
(გორგოლი)

Amikor az ágyon
hasra vágom magam

és az arcom
a párnába fúrom

és a kezem
leeresztem két oldalt

tudod,
mit utánzok?

A gólyát utánozom,
kedves,

a gólyát, amit egy vadász lőtt
le a gyermekkoromban,

így terült szét
erőtlenül,

így feküdt a feje
az eső áztatta szántón,

így lógott a két szárnya,
így lehelte ki a lelkét.

Ősz van
(ოქტომბერი)

Ősz van,
nagyanyó.
A tágas mezőn
Egyedül áll egy kisfiú...

Lustán köröznék a varjak,
Hidegvérrel repülnek,
Mintha sohasem vert volna ki a szél
A fészekből egy fiókát sem.

GAGA NAKHUCCRISVILI

Találkozás

(შეხვედრა ოს)

Ha a tengereken túl másik tenger van,
ha a macska a Napban a Napot látja,
ki mondja meg: mi is ez,
elválás, vagy talán találkozás?

GUADELOUPE

GUY TIROLIEN
(1917-1988)

Black Beauty

Az ugrándozó véred
vágójától
remegő fekete szatén melleid
vékony és hosszú karjaid amiken hullámszik a bőr
a szemeid
fehér mosolya
arcod éjszakájában
felébresztik bennem
ezen az estén
    a tompa ritmusokat
        a csapkodó kezeket
        a lassú siratóénekeket
amiktől lenn Guineában megrészegednek
a fekete és meztelen
        nővéreink
és felkeltik bennem
ezen az estén
az érzéki vágy súlyos néger szürkületét
mert a fekete ország lelke ahol az ősök alszanak
él és beszél ezen az estén
nyugtalanul homorú ágyé kod mentén
gőgös vonulás nemtörődömségével
ami lépéseiddel
    - amikor jársz -
        vonja maga után
az éjszakák rőt segélykiáltását amit kitágít
                        és megtölt
a tamtamok lázas
    vad
        érverése
mert a te hangodban mindenütt
    a te hangodban amire emlékszem
vibrál és zokog ezen az estén
a fekete ország lelke ahol az ősök alszanak -

„Balles d’or”,
Paris, Présence Africaine, 1961

GUATEMALA

ANA MARIA RODAS

Az erotikus baloldal versei (*Poemas del izquierda erotica*)

I.

A hajunkat mossuk
és lemeztelenítjük a testünk.

Nekem is mint teneked,
nővérem,
két mellem és két lábam és egy hüvelyem van.

Nem csak sóhajtozó
teremtmények vagyunk

Már nem mosolygunk
már nem vagyunk ál szüzek.

Sem a férfi alkalmankénti köpetére
az ágyban várakozó mártírok.

II.

Letörölted a spermát
és elmentél tusolni.
Rácsaptál a bizonylatra,
de nem az emlékre.

Most,
itt vagyok, csalódottan,
engedély nélkül hogy legyek
várnom kell
és meggyújtani a tüzet,
és törölgetni a bútorokat,
és megvajazni a kenyeret.

Te mocskos bankjegyekkel megvásároltad
i-dő-le-ges
szeszélyed.

Engem kissé kielégít mindaz
miben lemondok emberi mivoltomról
és átalakulok
egy ócska limlommá.

III.

Ez nem számít, mondják.
Ez nem költészet, mert gépekről beszélek.
Konyháról.

Arról, ami számít,
amikor nincs kedvem,
dolgozni.

Egyszerűen azt írom le, amit érzek.
És minden költészet, mert a számomra ugyanannyit
ér egy esőcsepp,
mint a fekete füst.

Igen, most félbeszakítanak.
Az eső - költői tárgy,
a dízel - városi probléma.

IV.

Új szerető:
meg akarom magyarázni alaposan hogy a te
és az én szemem között
van csak vágy.
Hogy a te fehér bőröd olykor sötétté válik
mert az ami engem megjelölt ott van belül.

Hogy szeretném kimondani a neved
de nem tudom
mert amikor kinyitom a szám egy távoli
ágyra emlékszem
más ajkak szopták a mellem.

És amikor sírok
és oly erővel adom át neked maga
az nem érzélem, szerelmem.
Az - emlék.

V.

A költő műhelye.
Kisebb a baj.
Mert ahelyett hogy vakon kínoznám magam
a múlttal,
és magamban sírnék,
leülhetek a géphez, mi szürke, mint a környezet,
mozgathatom gyorsan az ujjaimat,
és kijelenthetném, hogy minden egy rakás szar.

GUINEA

CAMARA LAYE
(1928-1980)

Anyámnak
(*A ma mere*)

Fekete nő, afrikai nő,
oh anyám, terád gondolok...

Oh Dâman, oh anyám,
terád, aki a hátadon hordtál,
aki szoptattál,
aki az első lépésekre tanítottál,
aki elsőként nyitottad ki a szemem
a föld csodáira, terád gondolok...

Mezők asszonya, folyók asszonya, nagy folyamok
asszonya,
oh, terád, anyám, terád gondolok...

Oh Dâman, oh anyám,
te törölted le a könnyeimet,
te örvendeztetted meg a szívem,
te viselted türelemmel a szeszélyeimet,
mennyre szeretnék még melletted lenni,
mint gyermek lenni veled...

Oh Dâman,
a kovácsok nagy családjának Dâmanja,
a gondolatom állandóan köröttes kering,
és a tied irányítja minden léptemet,
Oh Dâman, anyám,
mennyre szeretném érezni a melegedet,
mint gyermek lenni veled...

Fekete asszony, afrikai asszony,
neked, anyám, mondok köszönetet,
köszönetet mindenért, amit értem tétél,
a fiadért, aki oly messze van, mégis temelleted.

1953

GUYANA

MARTIN CARTER

A Nagy Sötét (*The Great Dark*)

Amint kering a Nap, neki is van egy napja
mint a holdnak egy földje, az embernek értelme
És az élet nem csupán egy anya ügye
Az a szellem valószínűségének a kérdése
az örökkön szövő takács szövetének erős volta
Nem azt tudom hogy hogyan kell beszélni róla
ahogy elfogtak a szavak fényes szövedékének nagy
sötétségében
És a szeretet leláncolt ereje féken tartja a
nyugtalan szelet
pont amikor az ég megremeg és az élet kering az idő,
a halál körül, feltartva a nyugtalan szelet
amiként minden visszatartja minden mást
amiként minden
féken tarthat
minden mást

Költemény (*Poem*)

Nem terólad szólva neveznek meg
téged. Zavartan és mint egy gyökér
álltál meg egy kőnél és visszafordultál
megkérdezve a fát, amit táplálsz. De amit a levelek
hallanak az nem az, amit a gyökerek kérdeznek fáradhatatlanul
ami egyszer az volt amit ki kellett mondani
és amit máskor mondtak, a te szavad
életben marad terólad mást sohasem kell
mondani. De te kitartóan változol
azzal a változással mi egyre változik és mégsem
vagy saját magad változása.

Mindig te magad, mindig te magad vagy
valami másban, egyre itt
énvelem.

IAN McDONALD

Ének San Fernandoban
(*Song in San Fernando*)

1

Volt egy ezüst lány ki az utcán énekelt
Az utcán énekelt régi és ezüst dalokat
A tamarindusz levelei zöld szárnyakként hullottak amikor énekelt
És a hegyi emberek lejöttek a fekete macskaköves utcákba

A haja fehér parfümtől volt nedves
Az arca sápadt mint a fehér templomi gyertyák
Ah, a szája, mint a havat nyelő kis halé
A ruhái - ezüst angol pénzérmék

2

A hegyi emberek nagyok és feketék, mint a sziklák,
A levelek közt zölden megbúvó madarak vadászatáról jöttek
És komoly arccal gyűltek össze az ezüst lány körül,
És hallgatták az öreg mint az Isten törvénye bús dalt.

A halál dala volt az, amit ők szerettek, és emlékeztek:
Ki kószolta meg a melleim málnáit és erőszakolta meg a lányaimat,
Fektette le a fiaimat, és küldött szamarakat a templomokba?
Rémületet ki ásott elő a sötétből, miután az idő véget ért?

3

Ez a vadászat dala volt, ami szerettek és emlékeztek:
A kardok ott lógtak előkészületben a körtefa ágain,
Vadkanokra használták az aranyhasú kasszia-erdőkben
Fényes ellenfelekkel szemben a férfi veszélyeztetett jövőjében

Ez a szenvedély dala volt, amit szerettek és emlékeztek:
A nőkre akikkel az arany-szurdokokban találkoztak
Hogy ujjjaikkal mint durva barna selyemmel érintsék a mellük
És meleg hasukat a sötét-levelű gabona-ágyakon

Ez az ifjúság dala volt, amit szerettek, és emlékeztek:
 A révület hosszú, mint egy csillag-pettyes éjszaka
 Gyorsan véget ér a vén Napok és a szenvedés alatt
 Öregen ég a vér a hús édes palotáiban.

Volt egy ezüst lány ki az utcán énekelt
 Az utcán énekelt régi és ezüst dalokat
 Minden bánat benne volt régi dalaiban a föld alatt
 Az idő mindig megkeserítette azokat a világvégével.

Indián szerelmi vallomás *(Indian love statement)*

Tassim szereti a lányt, mint egy hülye, bolondot csinál magából,
 Zöld cédruslevelekkel teszi illatossá a ruháját, babér-rummal
 keni a haját.
 Csábos tekinteteket vet rá és dicséri zöld szemét.
 Semmi gyakorlatias dolgot nem tesz, egyetlen ajándéka az érzés.
 Én, ellenben, a magam részéről, kevésbé törekeny szerelemre
 szántam rá magam.
 Habár mindig is jámbor vagyok, és az is leszek, nem teszem őt
 büszkévé és reménnyel nem hitegetem.
 A hibáimat nem rejtegetem, jól ismeri hónaljам izzadságszagát,
 hiszen keményen dolgozom.
 Nem titkolom: a cukornád föld verejtéke jó ital.
 Durva viselkedésem sem rejtem el; teljesen más vagyok, mint
 Tassim és az őhöz hasonló.
 Szerelmem bizonyításául ajándékokat hozok neki: narancssal
 teli kosarat
 És bambuszvázú vastag, kék vászonból készült napernyőt,
 Gyöngyöt, kandírozott citrancsot, gyűrűt, mindent elhozok
 neki tiszta szerelmemben.

A farmer *(The farmer)*

Az a jámbor ember, farmer, ötven évig élt,
 Szerette a földet, foszfátokkal táplálta, sarlóval vágta a gabonát,
 Alázatos imák után saját fehér kenyerét fogyasztotta,
 Havonta egyszer kikapcsolódásként az erdőn ugató rókákra vadászott.

*****

Nem vágyott arra, hogy a halála után hajbókoljon neki a világ,
De gyakran gondolt a szelleme megnemesítésére,
Feltételezte, hogy az igazi lobogó csak a jelenben tekeredett fel
Szorosan az élet-zászlórúdra, amiről egy mennyei szellő is letekeri.

*****

Ez a gondolat, egy örömteli életben maradás szelíd napjain át
Egy éjjel cserben hagyta. Semmivé elkoptatott jáspisköveknek
Látta az éveit, merő önimádatnak a pompa utáni reményt,
Más apró remények és célkitűzések közötti hiúságnak.

HAITI

kreyol

GEORGES CASTERA

„Kreyol dob” 4 ajakra és 2 kőre („*Tanbou kreyòl*” pwèm 4 podyòl ak de wòch)

A dob menetel és beszél
ezt nem bírom
meglengetem
nem tudom
nem tudom
tudom
trakatap katap ka
trakatap katap ka
GOUDOU GOUDOU GOUDOU
plop
plop
plop
Itt a dob
csont dobverővel
szárazon és rekedten
A hasából jön elő
és így beszél
GOUDOU GOUDOU GOUDOU
plop
plop
plop
csak beszél
itt egy néger ott egy néger
ne lökjétek félre a szalmaszékeket
a tengeri homokon
trakatap katap ka
én teszem
nem tudom
ezt nem tudom
ha nem lengetem
Verem a dobom
Verem a dobom
A kezeddal simogatod
a testeddel simogatod
A kreol szavak az én dobom
A dobom rekedten szól
A dobom szárazon szól
A dobom menetel és beszél
gyermek vérrel felnőtt vérrel
itt is ott is
Gyermek vérrel, felnőtt vérrel
széltében hosszában
az utak karjaiban

Ez itt puska
ami nem a határt védi
ami nem a tengert védi
ennek nincs becsülete
egy jól fizetett sereg
haza nélkül
nem pazarolnak
sortűzre
golyót
ijesztgetni a népet
Ez egy szedett-vedett
sereg - öltözik vetkezik
szemünk előtt
A dob menetel és beszél
ha nem lengetem
te megfogod
te lengeted
ha én nem tudom
nem tudom
nem tudom
te tudod
trakatap katap ka

francia

ROUSSAN CAMILLE
(1912-1961)

Front Haut

Stephan Alexisnek

Cardeauxból
hajtottam a hintót.
Habanától nem messze
egy szavannában,
hol nem voltak nők,
én, a vad kéjek
őrült gyermeke,
egyedül jártam az első rumbát.
Akkor este
két karom lehetetlen
alakokat szorongatott
s közben ritmikusan
csörgött a láncom.
Fájdalmat vettem az emlékezet
barázdáiba.

Az én reményeimmel
a lobogón
győzte le Bolivar
a spanyol hadat.
És én ugyanazokkal a karjaimmal
amelyekről már megfeledkezett
Savannah
és Kuba
tartottam a brazil király
törékeny trónját.

A harctér
sarát és
az ültetvények
barázdáit
az én tápláló fájdalmaim
duzzasztották.
A jövődő végén
csillagokat kell
aratnom.

Ah, remegj meg, te csodálatos
és szomorú
vén világ,
mert eljött a csillag-aratásom
ideje.

HANTI-MANYSI NK.

manysi

MANYSI NÉPKÖLTÉSZET

A nagy tó partján

A faluban két lány ajkán száll az ének,
Őket nevezik a dalok mesterének.
A faluban a lányok sokat mesélnek.
Őket hívják ott a mesék mesterének.
Mihelyt kisüt a tavaszi nap,
Az evezőnk már a hullámba csap,
Arany uszonyú halak száza
Veti magát előre-hátra.
Dal dalt követ, a part marad hátra,
S a mesék után csónakunk más víz várja.
Többször föl kacagnak az obi sirályok,
Miként nevetnek a csónakban a lányok,
Miképpen kacagnak a víg vogul lányok.

orosz

ANDREJ TARHANOV
(1936)

Vén cédrus
(Старый кедр)

Görnyedt cédrus áll
Alvó víz felett,
Szakálla éri
Az örvényeket,
És azzal játszik
Egy kárász gyerek.
A cédrus kiált:
El nem engeded,
És rázza magát,
De mit sem segít,
A fa dühösen
Felemeli fejét.
S azóta így áll,
Mintegy a vártán,
Kis vízcseppekkel
Az ősz szakállán.

Viharos éjszaka
(Трозовая ночь)

A szarvaszuzmó-
Ősz,
Isteni bölcs
Öreg
Hirtelen
Felébredt:
- Szarvast lát
A kutyám, lehet.
A tető az ugatásától
Szinte remeg.
Ágyáról lemászott
S az ajtóban
Szótlanul megállott.
Vörös fényt ejtett
A hajnal az arcára,
Lana, a kutyája
Épp ezt várta.
Melléje ugrott,

Nyüsztet,
Zavaros tekintettel
Ijedten nézett.
A kutyáját simogatva
Az öreg is
A tekintetét végigjártatta
A környéken.
Az erdei nyomozó
A lépcső mellett a bokrok között
Észrevette a Sátán lábnyomát.
Karmos mancsával
A félelem
Kettőbe hajtotta az ősz öreget
Mint egy fűzfa íjat.
A nagy szellem ismét
Ajándékot akar.

A sátán óriás magtára
Évszázadok óta
Négy lábán áll
A szent erdőben -
Sűrű sorban hatalmas cédrusok
Veszik körül.
A házba mohával benőtt
Lépcső vezet.
Óvatosan nyitotta ki az ajtót,
Átlépte a küszöböt
S remegő szívvel fejet hajtott:
- Paszja, tajga istene!
A falon ádázul vicsorgatta
A fogait egy medve.
Előtte az öreg
Térdre ereszkedett.
A kezében drága prémkabát.
- Hó-tiszta
Szívvel
Hoztam neked
E rókaprémet.
Ha jól megnézed,
A zöld erdőt látod rajta,
Meg a hófajdot,
Amint a barkát falja.
És mellette három fenyő,
Télen is zöldellő,
Egy szarvas fekszik alatta
Még ostoba kisfiával.
A minta szép, ugye?
Holnap
Halászni indulok,
Kérlek, adj jó fogást!

E prém a tiéd, mit adhatnék más?
Te engem kértél, én kérlek téged.
A szarvasbőrök illatát érzed?
Ellepik a falakat.
Látod, a talpam alatt
Csillognak gyöngyszemek,
Az ajándékomat neked
A sarokba teszem - mondta.
Felállt,
És mélyen meghajolva
Távozott.
A tetőről üdvözlésképpen
Bagoly huhogott.
Erősebb szél támadt.
Látta már a fákat,
Amint a hajnal arany sugárral
Végigsimította azokat,
És ügyes kezével
Eloltotta a csillagokat.
Hazafelé az ösvényen az öreg
Szinte rohant.
A fák erre ritkábbak.
Az öreg
Már látja is
A kis házat.
Az ablak zölden figyel,
Mint halak fürkész szeme.
Vörösfenyő lágy selyme
Ereszkedik a tetőre le.
Rugalmas léptekkel
Fia jött szemben vele,
Vörös téli bundába öltözött
Szürke mókus
Szeme a mély, tiszta rések között
Rá nevetve köszönt.
Két szemöldök ív hajlik
A tiszta tavak fölé.
Az öreg mosolyogva
Nyújtja
Fiának mindkét kezét.
- Fiam, hozott isten!
Kit jobban
Szeretnék nálad, nincsen.
No, mesélj, fogadott
Téged
Az orosz kupec?
- Az adószedő kapzsiságát a kupecével
Össze nem méred!
Neki a vidra kevés,
Cobolyra fáj a foga,

Sötét-vörös róka prémre,
Ennyiért vásznat
Már nem kapsz soha.
Mint a sátán, gonosz
Ez a ravasz orosz.
Félelmében s dühében az öreg
Szóhoz sem jutott.
- Ezért téged, jól tudod,
Megbüntet a tajga ura,
Ha nem hiszel benne,
Csak rosszban van részed. -
Mondta a fiú nevetve,
A foga
Mint első hó, fehérlett.

Néma,
Mint az örvény,
A cédruserdő.
Az öreg lépked szótlanul.
A talpa alatt, mint kígyó,
Ezernyi gyökér lapul.
Madár nem füttyög, nem dalol,
Az erdő sötétén átkarol.
Erre csak szarvas-árnyak
Járnak,
Szarvaik között, mintha lennének ágak,
Varjak tanyáznak.
A félelem szül
Ilyen képeket.
Hirtelen egy kiáltástól
A táj megremeg.
Az öreg is felriad.
Dörzsölve szemét
Ijedten
Néz is szét,
De már érzi
A vállán fia kezét,
Amint rázza.
- Apa, kelj fel!
Itt a szellem újra,
Biztosan téged keres.
Álmodban huhogtál,
Mint a bagoly,
Hangosan.
Hajnal van.
Az erdő vár már engem. -
És ki is ment
A fiú gyorsan, csendben,
De az ajtó becsapódott,

És visszatértek a látomások.
- Jaj! A fiam miatt
Dühös ismét a szellem!
Szép ajándékot kell
Vinnem neki,
Másként a folyóban az ember
A halakat csak nézheti.
Vagy a fiamnak esik baja
E hajnalon, meglehet.
Az öreg felsóhajtott: három cobolyt
Adok én ma neked.

Érett áfonyánál sötétebb
Felhők között a hajnalpír
Mint siketfajd szemöldöke
Vörös csík fenn az égen,
A fák görnyedeznek
Erős, viharos szélben,
Az ég megdördült
Valahol messze.
Beresz remegve
Lépett ki a szabadba.
- Torum a tavasznak
Küld hegyes nyilat,
Hogy büntesse
Az embereket,
Az erdőben nyugta most
Még a madárnak sem lehet
- Míg messze szikrák gyúlnak,
Apa után én is indulok útnak. -
Lana, a fehér mellű kutya szalad,
Lépésről lépésre gyorsabban egyre.
Az erdei keskeny ösvényen
Ment Beresz merre kutyája vezette.
Ott lélegzik mellette a tajga,
Már a fák hangját is hallja.
Mint kóbor eb
Nyalogatja az arcát a szél.
Fehér villámok éles fénye
Mint rettenet súlya
Zuhan fejére.
A kutyát elnyelte
A falánk tajga.
A legény siet, szinte szalad.
Torum haragszik nagyon,
Zúgó vihart kavár,
A szél süvít vadul, és a menny dörög.
A kutya fel-felvonyít,
Mintha lennének ott ördögök.
Hívja az erdő sűrű mélyibe,

Beresz megy utána,
Bár a szíve
Félelemtől összeszorul.
A villám erős fényénél
A medvebarlang mellett
A vadász észrevette őt
És egy véres fenyőt.
Rossz előérzettel
A földre lapult,
S e percben
Fel is hangzott
Az erdei szellem
Üvöltése.
Beresz tudta
Halálos harcban lesz most része,
De a kutyája előugorva
Támadott a vadra,
De a medve sem volt rest,
Egybefonódott a két test.
A vad üvöltéstől
A menny is elhallgatott ijedten
'Lenne most kés a kezében'
Gondolta csak
És inkább elszaladt.
Remegve futott,
Semmit sem hallott,
És eltévesztette az utat.
A melléből kiáltás tört elő,
Majd felnyögött.
Eltévedt a fák között.
Elült a vihar is egy percre,
Csak kutyája vonyított messze.
Ez volt a búcsú-kiáltása.
Beresz jajongva
Bukott a sárba.
- Oh, Torum, újabb baj!
A leszámolás órája ütött,
De lesz még nagy öröm,
Az erdő szellemét még ma
Saját kezemmel megölöm.
Ha ezt bűnömül felrovod,
Vezekelni boldogan fogok.
Az ég borult vörösbe,
Szemét Beresz rémülten húzta össze.
A vihar kilötte
Sok ezer nyílvevesszejét,
Újból zuhogott az eső,
Mint nem is oly rég.
A vadász a hüvelyéből kését
Előrántotta hirtelen

S indult, merre a medve bömböl,
Szótlán csendesen,
Már tudta, holtan fekszik
Kutyája és az apja.
Ment elszántan, kezében
A kést erősen tartva.
Megy, de a félelemtől
A keze remeg.
Az ég a villámaival
Akart gyújtani tüzet,
A széllel a szellem
Mintegy üzent.
A bokrok közül
A tajga ura
Ugrik elő
S Beresz fölé borul
Mint sötét felhő.
Agyarai csattognak,
Ellen nem állhat
Az erős mancsoknak,
De hirtelen az állat
Pofájába nyúl könyékig,
Fényes kését annak fogai
El nem érik.
- Tajga ura,
Eljött a véged.
A mennydörgést is elnyomja
A sátán halálsikolya,
De annak erős karjaitól
Beresz is a földre zuhan.
A vihar egyre vadabb,
Csavargatja a fákat,
Magasra csapja a hullámokat,
Míg bele nem fárad.
A vízáradat, mint lavina,
Zuhog a mélybe,
A vörös agyag
Belemos mindent vérbe.
A menny arany tollai
Lövelltek lángokat,
Egy fa sem állhatott ellent
Az orkánnak.

Több a fény,
A reggel eljött,
Szellő sem mozdítja most az erdőt.
Vörös esőfolyamban a sátán,
Hatalmas mancsai közt
A szivárványos fenyvesben
Beresz fekszik a hátán.

Véres késsel a kezében.
Homlokára kis csengettyűként
Harmatcsepp hull le éppen.
A vadász mély sóhajjal
Nytja fel szemét.
Mit lát, alig hiszi:
Meghalt a tajga ura.
Fájdalmát legyőzve
Beresz felállt lassan.
A tajga felett épp gyűltek össze
A napsugarak.
Dalra gyűjtottak
A kaszálók.
Megszólaltak a fák,
Kísérték a madarak dalát.
A legény felsóhajtott
És mosolyogva
Belenézett a Napba.

*Андрей Тарханов: «Утренний бор»,
Средне-Уральское Книжное
Издательство, Свердловск, 1972*

HAWAII

HAUNANI-KAY TRASK

Waikīkī

mindaz az 5 gallon
ürülék mit a turisták
hagynak itt a mi
vizeinkbe ömlik

Waikīkī az *ali`i*
otthona
Hawai`i
szennyvíz-központja

8 milliárd dollár
tengerpart a stricik
titkos
találkahelye

hongkongi naplopók
japán kapitalisták
haole punkok

kondom betegség
szövetségek
drog kereskedelem
gyermek pornó

AIDS herpesz
régimódi
szifilisz
alvilági gyilkosság

az ipari kultúra
ajándékai a sziget
primitív embereinek
akiknek szükségük van

felemelkedésre fegyelemre
egy tágasabb világ
összetettségére értelmére
túl

az ő gondozott taró
kertjeiken főképpen
politikára igénytelen
istenekre

Waikīkī: a nyugati
találékonyság példája
mi őrségben áll

a vadak
nemi élete

a barbárok támadása ellen

Hawai'i

I.

A tenger szaga
Hale'iwánál, a reggeli füsttel
egybevegyülve, tűzön
hal és vajas kagylók

egy elbűvölő reggelen.

A nagy levelű és merev
Nappalka bokrok

a barázdált homokon
és a naptól megbabonázott
piros arc amint előbukkan

a hideg hullámok közül.

Meggondolatlanul
csak szórakoznak mivelünk.

II.

A *kōlea* a földünk zsírján
hízott, kókadt
vasfákon át építi
útját. Falánkan

zabál, gazdagon távozik,
és csodásan tér vissza:
feketében és aranyban.

Haole lile
fosztja ki világunk
szigetcsoportjait.

És mi, elhullott kagylókkal
belakmározva turistáknak
kagylókürtből fújunk

a katasztrofális
sebekre.

III.

A táncos szoknyája törött
lépcsőfokba akad. Jön lefelé,
hangosan reped a varrat,

a lábujja törik, és ő
elfintorodik, meggyűlölve
a Waikīkī-i csillogó börtönt,

de mereven mosolyog
a fátyolszerű, fehér arcokba,
a rosszindulatú fehérségbe

a zátonyokkal körülzárt szigeten
mi az ő népének a világa

most csalók osztogatnak dallamos
pidzsin nyelvű hirdetéseket;
mocskos aszfaltot taposó lábak

nem szokták meg a *lo`i*
mocsaras talaját, Cadillacok
abroncsait rugdossák

az életért.

IV.

A zöld fogú Kaua'i-i *mo`o*
felcsapja dühtől meredező
mo`o-farkát.

Érdes nyelvével sziszeg
a tüzes tenger felé tartó folyókban.

A tölcsértorkolatnál
heiau kövek hevernek szétmorzsolódva
a mulatók bíbor mocska

alatt: a Civilizáció
fekália-látomása

a sötétség
bennszülött szívében.

V.

Élet-villanás
egy temetői szellemben
megsárgult szemek

és hő-fuvallat:
japánok pénzén
exhumált kétezer

holttest, a feltárók álmai,
és a régészet
a *haole* tudás

Māui, a mi felbőszült *akuánk*
akit arany lapátjával
kirabolt a Birodalom.

VI.

E Pele e, Kabiki-i
tűznyelő.

Papa éltető lehelete
csodálatosképpen energiává
változik, mi kénes

bűzt áraszt. *Hi'iaka*
vad otthonában hervadozik:
fekete *lehua*, összeszáradt
pūkiawe, meg nem született 'a'ali'i.

Messze lent a keleti szélén
a *Lono* tök szárad
letörten a templom falán.

Repedezett lávakövek
könnyecseppektől frissek, rajtuk
tövises hajtások, vékonyan
és idegenül.

VII.

A fagyos egekből
a lekozmaált tej bőréhez
hasonló színű

sűrű pára ereszkedik alá
a mi mezőinkre,
a hegyeinkre, a vizeinkre

a mi megmérgezett
na 'aunk
üregébe.

VIII.

És mi mit tudunk
őrölk, ezekről az idegenekről,
ezekről az amerikaiakról?

Semmit. Semmit
sem tudunk.

Kivéve az undorító büzt
a gyermekeink soraiban,

és a hosszú, mély
gyászos űrt
a mi *ma 'inkban*.

*Haunani-Kay Trask: „Light in the crevice never seen”,
Calyx Books - Corvallis, Oregon*

HOLLAND ANTILLÁK

papiamento

GLADYS DO REGO-KUSTER
(1948)

Költemény
(*Poem*)

Kerestem
népem emlékét
amit fehér kezek
fekete betűkkel loptak rá
fehér papírlapokra

Kerestem
a hazánk lelkét
az utcákon
a szobrokon
az örök életet azok számára
akik majd kitűnnek

Kerestem
anyánk emlékét
ami koromként szerteszállt
minden zugban
minden sarkon
míg meg nem értettem
asszony
asszony
HOL maradtál?!